

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 26. (86.) ÉVF. • 9. SZÁM • 2016. **SZEPTEMBER** • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Kapuk előtt

● A rézsút eső napsugarak méz-édessé válnak a hamvas szilvákban, illatuk fecskét, gólyát búcsúztat. Az aranyló ég felhőiben a nyár úszik tova. Nagy a készülődés, a növekedés, az érés – nemcsak a teremtett világban, hanem talán mibennünk is.

Számba vesszük nyári emlékeink bárányfelhőit, a sok-sok találkozót, táborot, ünnepet, konferenciát, túrát, hol a szív töltekezhetett. A leltárban helyet kapnak az előttünk járók is, akik tálentumaikkal másokat szolgál-

tak. Vegyük észre azokat, akik a mában, mellettünk segítenek, tesznek önzetlenül!

Szeptember talán nemcsak gyermekeinknek jelenti az új szakaszba való lépést: kicsi és nagy egyként találhatja magát kapu előtt, melyen átlépni hittel, bizalommal az az ember tud, ki magában hordozza találkozások szépségét, segítő kezek melegét, s ki maga is tovább tudja adni mindazt, mit a teremtés számára megelégedett. Legyen Isten áldása őszbe indulásunkon!

A tartalomból:

*Molnos Dávid nyomában
Nagyajtán*

4

Mementó

5

Isten áldja

7

Miért unitárius?

10

*Az emberi méltóság
szolgálatában*

13

Jó nekünk itt lennünk

16

„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek...” (Jel 3,20)

EGYHÁZUNK HÍREI

● A **július 17–22.** között zajló Unitárius Univerzalista Nemzetközi Tanács (ICUU) vezetőtanácsi ülésével egybekötött konferenciáján **Gyerő Dávid** főjegyző újabb két-éves **elnöki megbízatást** nyert.

● **Július 20. és augusztus 3.** között az **indiai unitáriusok háromtagú küldöttsége** látogatott Erdélybe azzal a céllal, hogy a Magyar Unitárius Egyházzal való kapcsolataikat erősítsék, ápolják. **Derrick P. Pariat elnök, Nangroi Suting titkár,** valamint **Elgiva Dora Shullai nőszövetségi elnök** több unitárius gyülekezetet és egyháztörténetileg jelenős települést is meglátogattak: Déva, Torda, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyderzs, Nagyajta stb.

Július 31-én a küldöttség részt vett az ezúttal angol–khászi–magyar nyelven zajló Együtt Isten völgyében közösségi alkalmon. A küldöttség saját kezűleg főzött indiai tea fogyasztására hívta meg a szép számú jelenlevőket, akik a mészköi Balázs Ferenc Szeretetotthon termében meghallgathatták a khászi mindennapokról szóló előadást.

A küldöttség találkozott az egyházi központi vezetőséggel, Bálint Benczédi Ferenc püspökkel. A megbeszélésen a magyar és az indiai egyházak hivatalos kapcsolatának erősítéséről, a testvérgyülekezeti, illetve nőszövetségi kapcsolatok kialakításáról és ápolásáról esett szó. Az indiai küldöttség elmondta, hazai lelkésképzésük megvalósításához áldásos lenne az itteni tapasztalatok átadása.

● **Július 21–24.** között **Kolozsvár**ra látogatott feleségével együtt **Peter Morales** lelkész, az Amerikai Unitárius Univerzalista Szövetség elnöke. Találkozott Bálint Benczédi Ferenc püspökkel, és vasárnap szószéki szolgálatot végzett a belvárosi gyülekezetben. Egyházi beszédében a közös szellemi és lelki örökségünk fontosságát hangsúlyozta, valamint az unitárius hívő ember határokat fessegető, szüntelenül kereső jellemvonását emelte ki.

● **Augusztus 16–19.** között **Énlakán** zajlott a **Családos Tábor**. A résztvevők előadásokat hallgathattak meg a hitélet, a család mint a társadalom alapja, a generációk közti feszültség és a nevelés témaköreiben.

● **Augusztus 20-án** került sor a **IV. Tordai-hasadéki Unitárius Találkozóra**. A Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör által szervezett rendezvényen mintegy 600 személy vett részt. Az egész napos program céljaként a közösségben megélt vallásosságot, az egyházköri öntudat erősítését és az emberi kapcsolatok ápolását tűzték ki a szervezők. A szabadtéri istentiszteleten Gyerő Dávid főjegyző, kolozsi lelkész mondott egyházi beszédet, az énekvezéri teendőket Dimény Csilla Júlia alsófelsőszentmihályi kántor látta el. Dimény József esperes, Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, Vákár István, a Kolozs Megyei Tanács alelnöke, Pálfi János Árpád és Solymosi János egyházköri felügyelőgondnokok, Drucilla Knutsen, a clevelandi West Shore Unitárius gyülekezet képviselője mondtak üdvözlőbeszédet.

Ezt követően Fogarasi Szép Alpár színművész Szent István Imre herceghez intézett intelmeiből olvasott fel, majd Tódor Csaba székelykeresztúri lelkész és családja előadásában zoltárfeldolgozások hangzottak el. Az előadásátorban Bíró Rozália szenátor *Unitárius nőként a közéletben*, dr. Papp Lajos nyugalmazott szívsebész, magyarságtudató *Szent István-i örökségünk*, dr. Czire Szabolcs teológiai tanár *Tanuljuk újra a járást, tanuljuk újra a látást, tanuljuk újra a szülőföldet!* címmel tartottak nagyszámú érdeklődőt vonzó előadást.

A gyermekeket arcfestés, gyöngyfüzés, köfestés és egyéb tevékenységek várták. Az EKE tordai tagjai hasadéktúrákat vezettek. Az érdeklődők megtekinthették az Északnyugat-Erdélyi Szórványegyházközség gyülekezetet bemutató képkiállítást, főzőversenyt

vehettek részt, majd a Szentmihályi Vegyes Dalkör, a tordatúri Boglya Néptáncsoport és a tordai egylet-előadására került sor.

Egyházköri hírek

● Marosi Egyházkör

Július 26–31. között Magyarországon nyári gyermektáborra került sor, amelyen a Magyarországi és a Marosvásárhely-Kövesdombi Egyházközségek gyermekei közösen vettek részt. A gyermektábor vasárnap istentisztelettel zárult a magyarországi templomban.

● Székelykeresztúri Egyházkör

Július 29–31-én Újszékelyen a templom 200 éves évfordulójának megünneplésére került sor. Pénteken Jakab Zsolt Mihály, szombaton Lőrinczi Lajos esperes, vasárnap ft. Bálint Benczédi Ferenc püspök prédikált. Szombaton felavattuk az 1874-ben épült, most teljesen felújított kántori lakást.

Augusztus 1–7. között zajlott a 14. csekefalvi kézműves és bibliai tábor, melyen kézműves foglalkozások és Istenről szóló mesék váltották egymást. A tábor Hargita Megye Tanácsával partnerségben valósult meg, támogatták Communitas Alapítvány és az RMDSZ, illetve a Magyar Unitárius Egyház.

Augusztus 5–7. között zajlott Tordátfalván a Czire Szabolcs váláserkölcsi-nevelési előadó-tanácsos által vezetett Nemzetközi tábor, melynek zárásaként szekértúrára került sor Tarcsafalva, Csehétfalva, Firtosvára, Firtos, Énlaka, Martonos, Tordátfalva útvonalon.

Augusztus 8–12. között zajlott 34 gyermek, fiatal részvételével a IV. Benczédi Néptánc-tábor az egyházközség szervezésében, a Hargita Megyei Tanács támogatásával.

Augusztus 15–19. között a székelykeresztúri vasárnapi iskolások 16. táborára került sor Székelyszelersen. A táborban, melynek neve „Aludj, világ, mi majd álmodunk!”, a bibliai álmolátó József története alapján utaztunk a Biblia, az álmok és a zsidó kultúra világába.

LÉLEKFONAL

Lépésről lépésre

ORBÁN
GYÖNGYVÉR

Folytatjuk rovatunkat, amelyben egyházközsegeink vallástanárait szólaltatjuk meg. Ők azok, akik a család, a lelkész mellett nevelik, tanítják gyermekeinket unitárius értékeinkre.

Az én történetem Kissoly-mosban kezdődött, 1981-ben, ahol második leánygyermekként láttam meg a napvilágot. Édesapám fiút szeretett volna nagyon, de hát nem volt mit tennie, így akarta az Isten. Tett ő arról, hogy belém neveljen egy-két fiús szokást, fiús munkát. Van, még ma is, aki kicsi Jánosként emlékszik rám, és még mindig nem felejtettem el nyulat vágni és kaszálni.

Abban az időben nem volt szabad templomba járni, de a szüleim minden szombaton küldtek vallásórákra, ahol Németh Sándor pap bácsitól és feleségétől, Jolánka nénitől nagyon sok szép történetet tanultunk, és sok szép énekkel letünk gazdagabbak. Mindig énekelnem kellett, azt mondták, van hangja a lánykának. Aztán a változás után Székelykeresztúrra kerültem iskolába, szüleim biztatására, ahol Báró József esperes úr mélyítette tovább a bennem ekkorra már körvonalazódó tudatot, hogy én kántor szeretnék lenni, az egyházat szeretném szolgálni. Ott is konfirmáltam meg, és a konfirmálásra kapott pénzemből egy szintetizátort vásároltam, hogy legyen, amin gyakorolhassak. Nyolcadik osztály után sikeres felvételit nyertem az unitárius osztályba, Székelykeresztúton mi voltunk a harmadik évfolyam ezen a szakon. Itt lehetőségem volt próbára tenni magam, és végképp eldönteni, hogy mi szeretnék lenni: igen, kántor-tanító. Kiálltam e döntés mellett végig, és kántori oklevelet szereztem 2002-ben, 2014-ben pedig óvónő-tanítónői oklevelet szereztem, így lettem kántor és vallástanár.

Itt akár véget is érhetne a történet, csak hogy ez nem ment ilyen egyszerűen. Végig kellett járnom a tapasztalatszerzés tanulóiidejét, lépésről lépésre, és mai napig vizsgát teszek az élet iskolájában, és folyamatosan tanulok, nevelem,

tizenhét-tizenkilenc évesig minden korosztályt kellett tanítsak. (Rossz szó ez a „tanítás”, nem is szeretem használni.) A kicsikkel inkább volt tapasztalatom, de bemenni egy 8. vagy 12. osztályba, reggel 7 órai kezdéssel, nem volt

„És emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr.” (5Móz 8,2)

képezem magam. Kedves Olvasó, nehogy azt hidd, hogy megszerzed a diplomát és kész. Megszerzed, és legtöbbször nem azt csinálod, amit tanultál, ezért képezni kell magunkat, hogy abban a munkakörben is megfeleljünk, ahová éppen vezért a Jóisten.

Én a szerencsésebb helyzetűek közé sorolnám magam, mert (nem mindig, de mostanság igen) azt tehetem, amit nagyon szeretek: énekelek 2005 óta a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius egyháznál, illetve három éve kért fel Kedei Mózes lelkész úr és Simó Sándor esperes úr a vallásórák megtartására, amit nagy örömmel fogadtam el, hisz a tanítói képesítésemet hasznosíthattam a vallásóráimon. Udvarhelyen összesen tíz iskolában kell vallásórát tartani, ezért nehéz minden órát lefödni, mert ugyanazon napon több iskolában, ugyanabban az időben vannak az órák. Lévé, hogy csak egy szakképzett vallástanár van városunkban Bencze Ilona személyében, a környező falvak lelkészei is besegítenek, de így is maradnak lefedetlen órák.

Nem volt egyszerű a kezdés, nagyon izgultam, a kicsi hatévestől a

könnyű, főleg nem annak, aki majdnem szakképzetlen ezen a téren. A 2015–2016-os iskolai tanévben 3 iskolában összesen 21 órát kaptam, és emellett igyekeztem lelkiismeretesen végezni énekezési teendőimet, merthogy kántorként a gyülekezetért is felelős vagyok. Ebben az évben a konfirmálók felkészítésének feladata is rám hárult, ami egy plusz felelősséggel járt. Hisz szombatból szombatra menni, tanulni, kikérdezni a kátét, énekelni az énekeket tizenhét fiattal nem kis kihívás volt számomra. De úgy érzem, megért minden fáradságot, és nagyon sok szép emlékek letünk gazdagabbak. Részt vettünk a dévai zárándoklaton, ünnepek alkalmával műsorral tettük szebbé az istentiszteleteket.

Hogy honnan jutott energiám mindenre? Egyszerű a válasz: a gyerekek szeretetéből, öleléséből, akik sokszor el sem akartak engedni. Ebből töltöttem föl nap mint nap. Sokszor voltam fáradt, de tudtam, hogy mennem kell, várnak rám, szükségük van a mosolyomra, biztatásomra, viszont-ölelésemre, ahogy nekem is az övékére.

180 éve hunyt el Molnos Dávid (1778–1836)

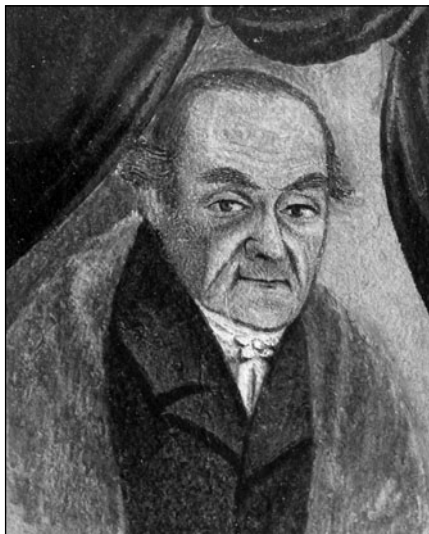
Molnos Dávid nyomában Nagyajtán

KISGYÖRGY ZOLTÁN

• Sem őreá, sem arcképére már nem emlékezhet senki erdővidéki szülőfalujában, de nem jelent meg soha olyan, a településről és annak egyházáról szóló kiadvány, amelyből az ő neve hiányzott volna. Kései leszármazottját, Molnos Lajos nagyajtai pedagógust e sorok írója is ismerte 1959–1960-ban, fiatal szomszédos apácai tanárkodása idejében.

Molnos Dávid tősgyökeres nagyajtai székely családból származott, s mint tudós kolozsvári kollégiumi tanárnak és teológusnak, peregrinációs időszak előzte meg tevékenységét. Nehéz volna megmondani, hogy a szülők – Molnos István és Péterfi Zsuzsanna – irányították-e felsőbb iskola felé, kántortanítója, avagy éppen a falu papja. Középiskolai tanulmányait a kolozsvári unitárius kollégiumban végezte, a jogi tudományokat az ottani királyi líceumban. 1802-ben Petrichevich Horváth Ferenc főgondnok és P. Horváth Miklós táblabíró költségén külföldre ment, ahol a bécsi, majd a jénai egyetemen hallgatott órákat. Hazatérése után megválasz-

tották a kolozsvári unitárius kollégium tanárának, ahol 31 évig történelmet és földrajzot tanított. Közben húsz évig a rektori címet is viselte. Munkássága szerteágazó

Molnos Dávid arcképe. A kolozsvári unitárius püspökségen ismeretlen szerző munkájaként őrzik

volt, írt tanulmányokat, gyászbeszédei nyomtatásban jelentek meg. Levelezést folytatott Kazinczy Ferencel, aki a Budapesten 1880-ban megjelent *Erdélyi levelek* c. gyűjteményében Thucydides (Thuküdidész) görög történetíró fordítójaként említette.

A hely- és egyháztörténeti irodalom nem bővelkedik Molnos Dávid magánéletéről szóló részletekben. Fekete Levente nagyajtai unitárius lelkész az egyházközség anyakönyvi fénymásolatainak alapján azonban kérésünkre arról tájékoztatót, hogy az egyházi anyakönyvvézetés kezdetétől (1762) napjainkig megszakítás nélküli Nagyajtán a Molnos család folytonossága. Születésének 180. évfordulóján emlékét kerestük Kriza püspök falujában. Molnos Dávidot valóban 1778-ban jegyezték be az eklésia anyakönyvébe. Jelenleg a családnak csak egy ága – Molnos

Zoltán földmérő és területrendezési mérnök és családja – él a községben, a család ősi fészkeben. Testvérbátyja, id. Molnos Zoltán (sz. 1948) nyugalmazott vasúti forgalmista, családós, az alsórákosi unitárius egyházközség tagja, akit gyerekkora óta ismer e sorok írója is. Édesapja, néhai Molnos Lajos unitárius tanítómester Fogarason született, és kántortanítói oklevéllel volt hosszú ideig a nagyajtai Kriza János általános iskola tanára, a falu zene- és énekkultúrájának animátora. Síremléke a nagyajtai temetőben található. A családkutatók szerint minden Molnos családnak Nagyajtán kell keresni gyökereit. Pálmay József a székelyudvarhelyi levéltár adataira hivatkozva említi alapvető munkájában (*Háromszék vármegye nemes családjai. Sepsiszentgyörgy, 1902*), hogy Molnos Tamás neve már 1614-ben Nagyajtán mint primipillus (nemes lófő) fordul elő.

Háromszéki levéltári adatokra hivatkozva ugyancsak Pálmay írja, hogy „1635-ben Molnos Tamás fia Lukács lustrál” és, hogy „ezen családból való volt Molnos Dávid, az István és Péterfi Zsuzsanna fia, aki Jénában tanult, a kolozsvári unitárius kollégium igazgató-tanára volt, s kinek jeles egyházi beszédei és Thucydides fordítása feltűnést kel-

A kántortanító Molnos Lajos ölében fia, Molnos Zoltán

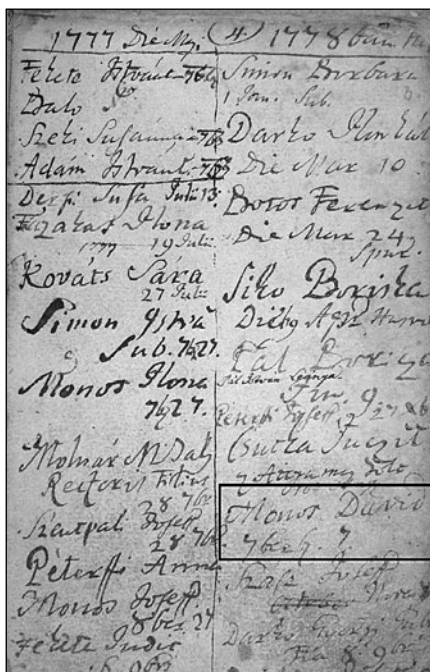

A felújított nagyajtai ősi Molnos-ház Alszegeben – Fekete Hunor rajza

tettek. 1832-ben egyházmegyei főjegyző lett, meghalt 1836-ban. Továbbá Molnos István 1848-ban tordai unitárius tanár volt”.

A családi hagyományok szerint minden más vidéken élő Molnos tud arról, hogy családjuk nagyjaitai eredetű.

A Budapesten élő Molnos Lajos költő és író (sz. 1941-ben), az Unitárius Közlöny egykori szerkesztője szerint is így igaz. Felmenőim – tájékoztatott telefonon – a Gagy menti Magyarendrásfalváról kerültek Korondra, ahol több Molnos nevű család élt. Molnos Lajos fia, Levente, közgazdász, és Győrben dolgozik. Dr. Molnos Angéla (1923–2008) világhírű nyelvész is ennek

a családnak a tagja, aki úgy végrendelkezett, hogy haló porait a magyarendrásfalvi temetőben nyugvó szülei mellé helyezték örök nyugalomra – tájékoztatott személyesen Berei István, a magyarendrásfalvi leányegyházközségbe beszolgáló szentábrahádi unitárius lelkész, aki azt is elmondta, hogy a régebben népesebb Molnos család telket adományozott temető telepítése céljára Magyarendrásfalván.

A nagyjaitai unitárius anyakönyv első kötete az 1777-ben és 1778-ban születettekkel. Bekeretezve Molnos Dávid. Eleinte a család nevét Monosnak írták, később egy I betű is belekerült.

260 éve született, illetve 160 éve hunyt el Abrudbányai Szabó Sámuel, 60 éve hunyt el dr. Szolga Ferenc

Mementó

LAKATOS SÁNDOR

• Egyházi intézményeink és közösségeink, amikor hitelességet kívánnak felmutatni, gyakran hivatkoznak olyan elődökre, akik munkával, elköteleződéssel maradandót alkottak szűkebb egyházi közösségünk számára. Ha a hivatkozott elődök munkájának maradandósága túllépi szűkebb vallási közösségünk érdekeltségét, annál értékesebbek számunkra, hiszen hitközösségünk nem lehet csupán önmaga oka és célja, hanem értékeink a mindenkor egyetemes emberi közösséget hivatottak szolgálni és gazdagítani.

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium 2016-ban két kiemelkedő személyiségre emlékezik. Az időrendi elsőbbség okán az 1856-ban elhunyt Abrudbányai Szabó Sámuel unitárius lelkész-iskolaigazgató emlékét idézzük meg. Aranyosszéki születése és neveltetésének jelzője az Abrudbányai előnév. Szülőfalujából Torockóra, majd a kolozsvári

unitárius Kollégiumba ment tanulni. Tanulmányai elvégzése után Torockóra kapott tanítói kinevezést. 1790-ben a bécsi egyetemen egy évig hallgatott filozófiát. A keresztúri iskola levéltára őrzi azt a passuálét, amelyet I. Lipót császár külügyi hivatala bocsátott ki, hogy Szabó Sámuel, elhagyva a birodalom területét, a göttingeni egyetemre jelentkezessen. Az 1792-ben szerzett diplomája jeles tanulmányi eredményekről tanúskodik. Ezt az iratot is a Gimnázium levéltárában őrizték.

Az 1793 júniusában tartott homoródalmási zsinaton született meg a határozat a Székelykeresztúron felállítandó unitárius iskoláról. Habár ezt az oktatási intézményt az alapító zsinat dátumától tartjuk számon, köztudott, hogy az iskola felállítása komoly gazdasági és egyházpolitikai nehézségekbe ütközött. A kezdeti nehéz korszak 1813-ig tartott, és ez idő alatt egyházi megbízásból Abrud-

bányai Szabó Sámuel viselte az iskolaépítés terhét. Bár a kezdetektől jelen volt Székelykeresztúron, csak 1796. november 7-én iktatták be hivatalában. Sokat nélkülözött és küszködött az iskola építésének haladásáért. Sor kudarc és egy igen kényelmetlen egyházpolitikai támadást követően, mely során tisztességét is megkérdőjelezték rivalisai, lemondott hivataláról, és nem sokkal később a tordai unitárius gimnázium igazgatóságát vette át. Útja az egyházi oktatásban végül Kolozsvárra vezetett, ahol az Unitárius Kollégiumban 1832-től néhány évig, nyugdíjba vonulásáig hittant tanított.

Halála életének századik évében, 1856-ban következett be. Sírja a gagy unitárius temetődomb magaslatán található, viszonylag jó állapotban. Hűséges utódokként a Gimnázium diákjai minden évben megkoszorúzzák síremlékét. Az iskolaépítő igazgató arcképe sajnos nem maradt fenn az utókor

**Abrudbányai Szabó Sámuel
síremléke Gagiban**

számára, azonban Sándor János iskolatörténet-író óta sokszor idéztek az akkori püspökhöz, Lázár Istvánhoz írt panaszleveléből a következő sorok: „Egymásra tódultak az akadályok, a melyeknek elhárításában egyedül kellett küszködnöm; úgy jártam, mint a kit barátságosan valamely szép folyóvíz mellé hívnak sétálni és sétálás közben a mély vízbe taszítanak, hogy ússzon ha kell egyedül.” Csalódással telített szakmai élete tiszteletet parancsolóan szólít meg a több mint kétszáz éves távlatból. Meggyőződésünk, hogy a teremtető Isten megnyugtatta sokakat zaklatott nemes lelkét.

Szabó Sámuel útlevele 1791-ből

• Hatvan éve, 1956-ban hunyt el a székelykeresztúri Unitárius Főgimnázium jeles természetrajz–földrajz szakos tanára, dr. Szolga Ferenc tiszteletbeli igazgató. A 2016-os unitárius falinaptáron sajnálatos módon elírás történt az évforduló datálásában. Hadd szolgálják ezek az emléksorok a hibaigazítás ügyét is. A vargyasi születésű tanár a székelyudvarhelyi Állami Főreáliskolában érettségizett, a kolozsvári tudományegyetemen szerzett tanári diplomát, majd további tanulmányok után a természetrajz doktorává avatták. 1900-ban megvédett disszertációjának témája: *Adatok a Persányi-hegység északi részének geológiai és petrográfiai ismeretéhez*. Rövid ideig a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem ásványtani és földtani intézetének tanársegédjeként működött, majd 1901–1947 között a székelykeresztúri Unitárius Főgimnázium oszlopos tanáraként tevékenykedett. Főgimnáziumi tanárként különféle szakmai testületek tagja volt, kiváló szakmai hírnévvel rendelkezett. Nevelői tevékenységében kitűnt szakmai odaadással, az iskolai közösség és a bentlakási közösség meghatározó alakja volt. Tanítványai higgadt jellemű, jól képzett, következetes pedagógusként jellemzik. Legutóbb egy 2016-ban megjelent román nyelvű regényben olvashatunk róla és tanártársairól. Aron Buciumeanu

dr. Szolga Ferenc

Malom és pörgettyű (Moara și prâsnelul, Tractus Arte kiadó, Bukarest) című regénye igen szemléletesen mutatja be az első világháború éveiben működő székelykeresztúri Unitárius Gimnázium életét. A regényben felsorolt nagyhatalású tanárok között ott találjuk a klasszika-filológus Pap Mózes igazgatót, Nagy Lajos rajztanárt, dr. Borbély Ferenc görög–latin–magyar szakos tanárt, valamint dr. Szolga Ferenc tanárt. Oktatói munkája mellett tudományos, helytörténeti és iskolatörténeti írásokat közölt a gimnáziumi Értesítőben és más lapokban. Iskolatörténeti szempontból a legnagyobb megvalósítása az 1901-től rábízott természetrajzi szertár gondozása és gyarapítása volt. Nagy odaadással és szakértelemmel gondozta a gyűjteményt, ami, sajnos, az államosítás következtében majdnem teljesen megsemmisült.

Nevéhez kötődik ugyanakkor az iskola parkjában álló gesztenyefa története is, amit a források szerint 1903-ban ő maga ültetett. A zöld gesztenyefalevél mint oktatási jelkép ma a székelykeresztúri állami líceum iskolazászlóját díszíti. Bár a lapi elvált a törzstől, a 113 évet megért gesztenyefa még ma is szilárdan őrködik a nagy múltú Unitárius Tanoda felett, és évről évre gazdagon szórja meg arany színű levelekkel az iskola udvarát.

Az unitárius köszöntés bibliai hátteréről

Isten áldja!

CZIRE SZABOLCS

• Az unitáriusok Isten áldásának hordozói és közvetítői. Már köszönésükben is ennek adnak hangot, amelyben meghívják Istent, és az Ő áldását kívánják a másik számára. Hagyományos üdvözlésük: *Isten áldja!* – vagy tegezősebben: *Isten áldjon!* Valahányszor így üdvözljük egymást és idegen embertársainkat, sokkal mélyebb dolgot teszünk ezzel, mint azt gondolnánk. Vajon honnan származnak ezek a szavak, és milyen mélyebb jelentést hordoznak? Ezen kérdések ösvényére hívja meg az alábbi írás a kedves Olvasót.

Az ároni áldás két szóba sűrítve

Unitárius köszöntésünk mélyen biblikus gyökerei az ároni áldásra nyúlnak vissza, amelyet a 4Móz 6,22–27-ben olvashatunk. Úgy is mondhatjuk, hogy az unitárius üdvözlés az ároni áldás kimeríthetetlenül mély jelentéstartalmát két szóba sűrítve közvetíti. Most végezzük el a fordított folyamatot, és az ároni áldás vizsgálatával próbáljuk felvázolni az „*Isten áldjon!*” két szava mögött rejlő gazdag tartalmat!

Az ároni áldás vagy a papi áldás (*birkatkohanim*) a Szentírás központi, nagy odafigyeléssel rögzített áldás-formulája. Templomainkban általában ünnepélyesebb istentiszteleti alkalmak és szertartások zárásaként szokott elhangzani.

Mint a mellékelt ábrán is látható, szerkezete mély szándékosságot tükröz. Az összesen 15 szóból álló áldás sorait 3, 5 és 7 szó képezi. Ez a növekedés az intenzitás fokozódását hivatott kifejezni.

A Biblia a mély szándékosságot gyakran számértékekkel is nyomatékosítja. Az áldás lényegében „*Isten nevének ráhelyezése*”, héberül: *számeħ*. A számeħ a héber abc egyik betűje, mégpedig épp a 15-dik, aminek számértéke 60. Az ároni áldásban szereplő 15 szóban épp ennyi, azaz 60 betű van, ez is nyomatékosítja, hogy az áldás nem egyéb, mint Isten nevének ráhelyezése az életünkre (ahogyan azt szó szerint a 27. vers is kéri: „*Így helyezzétek az én nevemet...*”). Már csak érdekességként érdemes megemlíteni, hogy az áldást hagyományosan a két kar felemelésével osztották, a két karunkban pedig épp 60 csont van (27 a kézben, 3 a karban).

Az áldásformula mindenik sorában a második helyen Isten ki nem ejthető neve áll (helyette az *Adonáj*, *Úr* szót szokás ejteni). Isten nevének gyakori ismétlődésével áll párhuzamban az egyes szám második személyű ragok jelenléte, magyarul: téged, rád, rajtad, feléd, neked. Tehát az áldásban egészen háttérbe hú-

zódik az áldást közvetítő személye, és bár a közösségnek szóló áldásról van szó, az mégis minden esetben az egyes személyt veszi célba. Fontos üzenet van itt: az áldás hordozói akkor továbbítják a leghatékonyabban Isten áldását, ha személyük, énjük, egójuk egészen háttérbe húzódik, és Isten áldását engedik szabadon áramolni az embertárs irányában, mert végső fokon az áldás mindig személyes. Az áldás mindig Istentől származik, de azt gyakran a másik ember közvetíti. Ezt a közvetettséget fejezi ki a felvezető mondat: Isten szól Mózeshez, hogy szóljon Áronnak, hogy ezekkel a szavakkal áldja meg a népet. És az utolsó, lezáró sorban pedig az egyértelmű ígéret: ha ezt teszitek, én vagyok, az Isten, aki megáldom őket. Az áldás Istentől van, de mi továbbítjuk, közvetítjük.

És még egy nagyon fontos, utolsó megjegyzés a szerkezetre: az áldás mindenik sora két részből áll (áldjon meg – őrizzen meg és így tovább), és e két rész összefügg egymással, mégpedig úgy, hogy az ember egy-egy alapvető életterét jelöli meg, amelyben az áldás érvényesülését kéri.

Az áldás életterei

A fenti bevezetővel immár készen állunk arra, hogy az *Isten áldja!* unitárius köszönés mögött álló ároni áldás mélyebb értelmét soronként, életterenként tárjuk fel.

1. Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged!

Az első sor első részének kulcsfogalma: az áldás.

Az „*Áldjon meg téged az Úr...*” lényegében ez: *Isten áldjon!* Csak az utóbbi tömörebb.

Mit jelent az áldás? A Szentírás szerint minden testi és lelki jónak a forrása és foglalata. Az áldás az életnek Isten erőterébe való helyezése. Az áldás Isten erejének a közvetítése, továbbadása. Sokkal többet kellene beszélnünk istentiszteleteinken és más alkalmakon Isten erejéről!

A lelkész lényegében Isten erejének a hordozója, közvetítője. Ha nem az, az egészet megette a fene – bocsánattal szólva. Az áldás az, ami értelmet és ízet ad mindannak, amit kaptunk az életben. Áldás nélkül a gazdagság hiábavaló, a bőség szegénység.

Az áldás nem varázsigé, hanem Istent és embert összekapcsoló mozzanat. Ezért hatékony. És ettől több, mint a jókívánság. Ha így szólunk: *Jó utat!* – csak a magunk jókívánságát közvetítettük. De ha azt mondjuk: *Isten segítsen utadon!* – így már jókívánság-

gunkat Istennel kapcsoltuk össze. Valamikor minden köszönés tartalmazta Isten nevét: *Adjon Isten jó napot!* Aztán a kommunizmus éveiben lekopott róla a párttitkárokat zavaró rész, és maradt a *Jó napot!* (Ma már inkább az amerikai *Szép napot!* dívik, sőt a *Legyen egy szép napod!* is gyakori. Csak egy? – tűnődünk el ilyenkor.)

A Biblia szemléletében tehát csak az nyer tartós életet, amit Isten megáldott. A Teremtés is azért működhet a maga tökéletességében, mert Isten megáldotta azt.

Vajon milyen életteret jelöl meg az áldás első sora? Ezt az „*őrizzen meg téged*” rész egyértelművé teszi. A *vőjismőrekká* – szótöve a *sámar*, ami kaput, ajtót jelent. Ahogy a híres, 91. zarándokzsoltár olyan szépen foglalja össze: „*Megőrzi az Úr a te ki- és bemeneteledet, mostantól fogva mindörökké!*” Tehát az áldás első sorának élettere az utazás, az úton levés. Az áldás pedig az, hogy Isten megőriz, valahányszor úton vagy, valahányszor ki- és belépsz!

Életünk ki- és belépések sorozata. Lezárul valami, és elindulunk valami új felé. Hányszor értettük meg utólag, hogy egy kapu bezáródása, ami akkor nagyon fájt, utólag nézve áldás volt? Egy sikertelen felvételi, ami új hivatás felé sodort. Egy válás, ami néhány év fájdalom után életünk új kiteljesedését hozta. Egy betegség, ami új ösvények felé terelt. Az áldás e sora azt a bizonyosságot adja, hogy Isten a kapuk őrzője, és valahányszor kapuk záródnak be életünkben, mindig újak is megnyílnak. Ő az utak őrzője. Amikor az állomáson elengedjük szeretünk kezét, akkor Istenre bízunk őt, remélve, hogy megőrzi, és viszontlátjuk. Valahányszor útra kelünk, a boldogság reménységét visszük magunkkal.

Az áldás e sora azt a bizonyosságot adja, hogy Isten gyakran a mi komfortzónánkon kívül áld meg. Abban, amit magunktól soha nem választanánk, és gyakran mégis ez juttat el oda, ahová el kell jutnunk. Mert soha ne higgyük azt, hogy eltévedni csak az aszfalton lehet vagy az erdőben... De minden utat, külsőt és belsőt, Isten karja őriz!

2. Az áldás második sora: *Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad!*

Meglehetősen furcsán hangzik ez a „ragyogtassa rád orcáját”. De ha megértjük, hogy a kép honnan származik, egyszerre szeretni fogjuk azt, ami most idegennek tűnik. A kifejezés mögötti kép az újszülött gyermekét magasra tartó szülőnek a felragyogó arcára utal. Az áldás azt kéri, hogy miként a gyermekére

néző szülő arca világosságba borul, akként ragyogjon fel a rád, gyermekére néző Isten arca is. Az áldás e sorának élethelyzete tehát a család (és a családban megvalósuló kultusz).

Ezzel áll összefüggésben a mondat második eleme is: *könyörüljön rajtad*. Itt a fordítás eléggé megtévesztő. A *vikuneká* (*kánan*) pontosabb fordítása: hajoljon le hozzád. Hajoljon le Isten hozzád, mint gyermekéhez hajol le a szülő.

Az áldásnak e sora tehát a családi életre néző áldás foglalatja. A gyermekére ragyogó arc, a gyermekéhez lehajoló szülő képeibe sűrűsödő áldás. Azt kívánja, hogy amikor a mindennapi munkádat végzed, ami-

יְבָרֶכֶךְ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךְ						
és őrizzen meg téged		az Úr	Áldjon meg téged			
יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּחַנֶךְ						
és könyörüljön rajtad		rád	orcáját	az Úr	Ragyogtassa	
יֵשָׁא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם						
békességet	neked	és adjon	rád	orcáját	az Úr	Fordítsa

Az ároni áldás (4Móz 6,24–26)

kor megfeledekezel annak értelméről, akkor találjon rád az emlékezet, hogy mindez kikért is van. Áldás-ként kéri, hogy mindenkor hajolhass közel családodhoz. Hogy Isten ott üljön családi asztalotoknál, ott legyen gyermekeddel az iskolában, hajoljon le hozzád, amikor a család kenyerét keresve elakadsz, elbizonytalanodsz. Hajoljon le, amikor megbotlasz, elesel – könyörüljön rajtad, ha vétkezel. Izzadt vagy, maszatos, belefáradva a mindennapiakért folytatott küzdelemben? Emlékezz, hogy valaki lenéz rád, és felragyog az arca. Talán még a homlokozdat is megtörli egy lágy szellővel.

A családi asztal, a kenyér megtörése és a hálaadás összetartozó fogalmak. Ennek üzenete igen mély: nincs igazi áldás megtöretés nélkül! Az életet nem lehet, és nem kell megúszni. Az életet élni kell, és éltetni kell magunk által. A megtöretés nélkül nincs sokszorozódás, csak megtörve válhatunk áldássá. Szánjuk oda magunkat, éltesük magunk által azokat, akiket áldásként kaptunk, akik által részt vehetünk a teremtés nagy művének folyamatában. Az áldás e sora ezt kéri: azt kívánom, hogy tudj úgy élni, hogy Isten arca felragyogjon rajtad, és mindig legyen közel hozzád, családodhoz.

3. Fordítsa feléd orcáját az Úr, és adjon neked békességet!

Korábban szó volt arról, hogy a szavak 3, 5 és 7-es számának soronkénti növekedése intenzitásbeli fokozódást hivatott kifejezni. Kérdezhetjük hát: mihez kellhet több áldás, mint az útjainkon való megőrzéshez és a családi élettérhez? Életünk során sokféle kapun ki- és bemegyünk, sok szerepet megélünk, családban és azon kívül. De még mielőtt mindaz lettünk volna, férfi vagy nő, apa vagy anya, munkás vagy tanár, pap vagy pilóta – mindezeket megelőzően embernek teremtettünk, és emberként fogjuk elhagyni ezt a létet. Ahhoz kellhet tehát a legtöbb áldás, ami a legnehezebb: hogy emberek lehessünk, azaz a létértelem megtalálásához, a sajátos és egyedi élethivatásunk betöltéséhez. Erre utal az áldás 3. sora.

Annak első része az Isten arca előtt életről beszél, nem odapillantásról, nem vasárnapi ünnepi pillanatról, hanem tartós kapcsolatról. Állandó Előtte életről. A Szentírásban az Isten arca előtt levés mindig az Ő kedvességét fejezi ki, az elrejtett vagy elfordított arc Isten haragjáról beszél. Minden prófétának volt erről tapasztalata. Ézsaiásnál például ezt olvashatjuk: „Túlárado haragomban egy pillanatra elrejtettem előled arcom.” (54,8) Jeremiás pedig így beszél: „Hátamat mutatom nekik, nem arcomat, az ő veszedelmük napján.” (18,17) De sokkal kedvesebb a mi szívünknek József Attila kései, töredékben maradt két sorának kegyetlenül őszinte felismerése: „Az Isten itt állt a hátam mögött, és én megkerültem érte a világot.”

Létünk értelmét csak úgy tudjuk megtalálni, ha a világot Isten jelenlétének a fényében látjuk, ha arca előtt éljük. Az ároni áldás e sora azt kívánja, hogy tudjunk olyan életet élni, mint amely mindig Isten arca előtt zajlik, és nem a háta mögött. Élhet egyáltalán az ember nem Isten színe előtt? – kérdezhetjük. Nem. De itt a tudatról van szó: állandó közösségben, az Isten arca előtti lét tudatában élni.

Az áldás záró sorának jókívánsága így hangzik: tulajdonítson neked Isten békességet! A szum (vagy szim) a jogrend világából származik: tulajdonítson, rendeljen el, állapítson meg, utaljon ki. A kifejezés a közösséghez kapcsolja az egyént: az emberek közötti forgolódásban Isten utaljon ki neked békességet. Világos utalás egyfelől arra, hogy a létértelem csak másokhoz kapcsolatosan értelmezhető – „Hiába fűrosztod magadban, csak másban moshatod meg arcodat” (József Attila), másfelől pedig a belső békét Istennek kell elismernie. Mondhatom, hogy békés vagyok, jól megvagyok, aztán az első adandó alkalommal felrobbanok.

Az ember élete úgy van megalkotva, hogy végső nyugalmat csak Istenben találhat. Ady Endre így fohászkodik: „Békíts ki Magaddal s magammal, //Hiszen Te vagy a Béke...” Meglehet mindenem, gazdagságom az égig érhet, okleveleim falakat teríthetnek be, de ha nem teszem azt, amit tennem kell, akkor a belső

nyugtalanság hangja csak ideig-óráig nyomható el. Ebben még a tévé távirányítója vagy a barátokkal összekoccintott söröskorsó is csak pillanatnyi figyelemelterelést jelenthet. A belső béke nem kényelemből fakad, nem jólétből, hanem Istenközelségből és a rendeltetésszerű életből. Az Isten arca előtt élesemből. Sokáig azt hisszük, hogy akkor vagyunk szabadok, amíg bármit megtehetünk. Pedig az igazi szabadság akkor jön el, amikor végre azt tesszük, amit tennünk kell. Bármilyen legyen annak ára.

Ilyen békességről beszél Jézus a Jn 14,27-ben: „Békességet hagyok néktek; az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, a mint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!”

Összegzésként – teljes élet két szóban

A Biblia szemléletében semmissé válik minden, tehát hiábavaló, amin nem nyugszik Isten áldása. Erről szebben és tömörebben nem is lehetne szólni, mint a 127. zsoltár: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába óvják azt az őrök. Hiába keltek korán, és feküsztek későn: fáradsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget.”

A Szentírás szerint a lelkész Isten áldásának közvetítője. Ha hivatásszerű munkája, áldást, Isten erejét közvetíti az emberi élet három nagy életterületén, az úton való megőrzésben, a családban és a létértelem betöltésében. E hármat a könnyebb megjegyezhetőség kedvéért három „b” betűvel kezdődő fogalompárban foglalhatjuk össze: biztonság az úton, boldogság a családban, békesség a lélekben.

Isten áldásának nem csak a lelkészek a hordozói, hanem mi mindannyian, akik gyermekei vagyunk. Ezt fejezzük ki mi, unitáriusok, tömör, de végtelen mélységet hordozó köszönésünkkel: *Isten áldja!* E két szó által nem teszünk kevesebbet, mint Isten nevét helyezzük egymásra, és azt kívánjuk embertársunknak: legyen biztonság útjaidon, boldogság családotokban, békesség a lelkedben.

Adja Isten, hogy soha ne szűnjön meg ajkunkon ez őseinktől örökölt drága köszöntés!

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár
dr. Ferenczi Enikő
0740-063767

Sepsiszentgyörgy
Buzogány Csoma Csilla
0742-512574

Marosvásárhely
Pavelka Attila
0746-234917

Székelyudvarhely
Katona Dénes
0266-213100

HITFORRÁS

Miért unitárius?

FEKETE JUDIT

E vallomással folytatjuk azt a négyrészes sorozatot, amelyben a 2016. május 8-án unitárius vallásra áttért új egyháztagok gondolataikat osztják meg választott hitükkel kapcsolatosan.

Pár évvel ezelőtt a Belvárosi Unitárius Egyházközség meghirdette az *Én unitárius vagyok* pályázatot, és barátnőm, akinek sokban köszönhetem, hogy ma itt állok, azt mondta, hogy nekem is pályáznom kéne. Akkor nem tettem meg, de kitűztem magamnak azt a célt, hogy hivatalossá teszem unitárius voltomat. Erőt és bátorságot kértem Istentől, hogy merjem ezt a döntést nyíltan vállalni, kiállni mellette.

„Légy, ami lennél”?

Egyik kedvenc idézetem így szól: *Úton lenni boldogság, megérkezni halál* (J. Kerouac). Úton lenni – ez a cél. És az élet egyéni és szakmai területén is szeretem alkalmazni ezt az életfilozófiát. Allegorikus értelemben az úton levés az állandó keresést, tanulást, felismerést és szellemi szabadságot jelenti számomra.

Református családba születtem, nagyszüleim is azok voltak. 14 évesen konfirmáltam. Református templomban mondtam igent páromnak, és lányainkat is reformátusnak kereszteltük. Szakmám nyelvezetével élve, alapértelme-

zett beállításom: református. De mi az a kényszer, mely arra készítet, hogy ne a megjelölt utat válasszam? Megtálatni a számomra értékes gondolatokat, embereket, dolgokat. Vagy csak tudatosan megtalálni azt, ami már vagyok. *Légy önmagad, mindenki más már foglalt!* – mondja Oscar Wilde.

Megtérés?

A megtérés mint vallási fogalom igen összetett jelentésű. Jelenti az Istenhez fordulást, vagy jelentheti azt a folyamatot, mely megváltoztatja az egyén gondolkodásmódját.

Az Istenhez fordulás vagy Isten keresése fiatal korom óta jelen van életemben, annak magaslatával és mélységeivel. És főleg a nehéz pillanatokban éreztem, hogy Istenben vagyok és Isten bennem, amint kiáradt szívembe az Isten szeretete. Persze, ott vannak a kilátástalan keresések, a fájdalmas segítségkérések. De milyen csodások azok a pillanatok, amikor a felebaráti szeretet gyakorlásában érezzük Isten szeretetét! Ekkor minden összecseng, egyértelmű, világos.

Miért unitárius?

Mert hiszem és vallom, hogy Isten az embert jónak teremtette, és el látta értelemmel, kreativitással, felelősségtudattal, nem hiszem a veleszületett, eredendő emberi bűnt és gonosztságot.

Mert hiszem és vallom a jellem általi üdvözülést, de nem a „kereszt erőszakán” történő megváltást.

Mert hiszek Isten irgalmában, végtelen szeretetében, de nem hiszem, hogy ítélkező voltával megváltottakra és kárhozottakra oszt.

Miért konfirmálni?

A megtérés folyamata, a maga felismeréseivel, elfogadásaival ma ünnepi formát ölt. Nehéz és egyben örömteli pillanat. Számomra ugyanolyan fontos a befogadtatás, a gyülekezetbe tartozás élménye. Egy olyan gyülekezet, mely nyitottan tárgyal vallási kérdésekről, optimista lelkületű, nyitott kapukkal és zsíros kenyérrel fogadja az érdeklődőket.

Istenem! Tarts meg minket a Te szeretettedben, hogy Véled járhasunk szüntelen. Ámen.

• *„Tiszteljük az erényt önmagáért, bárhonnan származik is az! Becsüljük meg önmagunkban és másokban is az isteni lelket. Igyekezzünk kifejezni ennek szabadságát biztosító akaraterőinket és tehetségeinket. Az emberek jobbainak nemes törekvését kísérvük szent örömezéssel, a vallás és erkölcs mezején való haladásukat nemes és kitartó buzgósággal. Tanuljuk meg Jézustól a végtelen szeretet és határtalan türelem erényeit, mert ezek mutatják fel legtisztábban a mennyei atyához való hasonlóságunkat. Ne féltsük a vallást azoktól, akik naponként újabb meg újabb igazsággal gazdagítják azt. A világosság és szabadság hős és bátor harcosai... Jézust követik ők, ki az út, élet és igazság. Velük együtt járjunk, keljünk szabadon mi is a vallás és a hit mezején.”*

(Kovács Imre beszéde, Unitárius Szószék, 1917/1–2. szám)

SZERETETSZOLGÁLAT

Délutáni iskolai program

BARTHA MÁRTA

• Az egyháztársadalmi szervezetek tevékenységeinek egyik területe a gyermekek szeretetéből és a gyermekekre való odafigyelés igényéből fakadó segítő (és a gyermekek számára lehetőségeket biztosító) munka.

Mivel a társadalmi rétegek között nagy a szakadás, a kihívások folyamatosan sokasodnak, fel kell figyel-nünk azokra a közösségekre, gyermekekre, akiknek a szellemi, fizikai, lelki életének alakulása veszélyben van. Fel kell figyel-nünk azokra a gyermekekre, akiket kizár a közösség, a mindennapi élet különböző tevékenységeiből.

Településeink, gyülekezeteink nagy részében vannak ilyen gyermekcsoportok. Olyan gyermekek ezek, akinek nem adatott meg az otthoni szellemi és környezeti lehetőség többek között a délutáni tanulásra, arra, hogy otthon segítséget kapjanak. Ezért a már meglévő szociális hátrány folyamatosan, halmozot-tan nő a többi tanulóval szemben, míg nem az esélyeik is behozhatatlanul lemaradnak.

„A XXI. század emberének egyik kihívása a szociáli-san hátrányos helyzetű családok, gyermekek társada-lomba való befogadása, felzárkóztatása. Emberi köteles-ségünk segíteni a rászorulóknak, ha megtehetjük. Ilyen jellegű tevékenységünket 2005 őszén kezdtük Fiafalván Bartha Alpár unitárius lelkész kezdeményezésével és irányításával. Abban az évben hat elemi iskolás délutáni tanítását vállaltuk fel heti két alkalommal, 3-3 órában. A házi feladatok elkészítése mellett különböző, őket foglal-koztató témákban beszélgetéseket, kézműves tevékenységeket szerveztünk azzal a céllal, hogy ismereteiket já-tékos formában bővítsük, világról alkotott képük színe-sedjen, önállóságuk formálódjon. A folyamatos és követ-kező foglalkozások beépültek a szülők és gyerekek tu-datába, napirendjébe, a program iránt megnőtt az ér-deklődés, jelenleg kibővült változatba, 18 gyermekkel működik heti négy alkalommal.” (Péter Annabella)

A Délutáni iskolai program alapcélkitűzése a szo-ciálisan hátrányos, de tanulni vágyó diákok segítése, tanulási lehetőség biztosítása, a közösségbe való in-tegrálásuk előkészítése, ismeretbeli és magatartásbe-li képességeik fejlesztése, a szülők fokozatos bekap-csolása a projektbe, tanácsadás, konfliktuskezelés, családlátogatás, lelki nevelés.

A szociálisan, esetleg szellemileg hátrányos hely-zetben levő gyermekek számára lehetőség a felzárkó-zásra ez a megfelelően szakirányított tevékenység, amely az iskolán kívül zajlik, de annak kiegészítése-ként működik.

Első lépésben a csoportonkénti heti két alkalom abban segít, hogy a szociálisan hátrányos kisdíjak

felzárkózzanak a tanulásban a megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészség kialakítása által. A közösség-be való beilleszkedésüket segítjük a kulturált közösségi magatartás, viselkedés elsajátíttatása által, a szép-érzék, esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése által, egészségügyi nevelés által.

Ugyanakkor kiemelt cél a gyermekek segítése az életben való eligazodásban: ösztönözzük őket, hogy szellemi képességeik kihasználásával az iskola által elvárt alaptudást elsajátítsák ahhoz, hogy az aktuális osztályokat tudják kijárni. Emellett biztatjuk a gyere-keket folyamatosan a továbbtanulásra, hiszen a köz-vetlen közösségükben, ahol élnek, erre nem látnak példát. A program emellett kiterjed a lelki nevelésre is: az ünnepkörökhöz kapcsolódik, célja az aktuális ün-nepre való lelki ráhangolódás, tárgyi dolgok készítése, amit a gyerekek otthon az ünnep alatt fel tudnak használni, valamint az együtt töltött idő alatt közö-sen étkezünk.

A harmadik tevékenységi pillér a kirándulás, ami részben gyakorlatba is ülteti az első lépés eredménye-it, „megfoghatóvá” válik a világ, a szűkebb és tágabb élettér, amelynek belakására neveljük, biztatjuk a gyermekeket.

„A gyerekekkel való foglalkozás mindig közel állt hoz-zám. Miután lehetőségem nyílt bekapcsolódni a délutáni iskolások oktatásába, örültem, hogy segíthetek nekik a mindennapi felkészülésben. A képességeikhez igazodva türelemmel, biztatással próbáltam megtanítani a betűk, számok ismeretére. Számomra a velük való foglalkozás kihívás és egyben élmény is.” (Péter Annabella)

„A mindennapi munka után következett még egy fel-adat. A délutáni iskola. Nem kimondottan iskolai keretek között, és mégis oktatással, neveléssel foglalkozva talál-koztunk segítségre szoruló gyermekekkel. A tanulási ne-hézségeken túljutva, az állandó gondokat orvosolva bi-zalom alakult ki tanuló és tanító között. Az iskolapad

távolságtartása megszűnt, és elbeszélgetve olyan értékeket fedezhettünk fel a gyermekekben, mely a közösségük, az ő világuk megismeréséhez, megértéséhez vezet. Számomra az együtt átdolgozott évek tapasztalata, hogy az oktatás által kell felemelni őket, megtartó értelmet gyújtani bennük. Így válhatnak alkotókká.” (Takács Enikő)

Délutáni iskolai programunk a Ház a Holnapért Alapítvány és a Gondviselés Segélyszervezet programjaként működik az Orbán Balázs Gimnázium termében és támogatásával. Az elmúlt 10 év tapasztalata alapján elmondhatom, hogy a programban tanuló gyermekek közül van, aki elvégezte a középiskolát, vannak, akik szakiskolában tanulnak, akik már szakmát sajátítottak el. Ezek a gyermekek erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy szakmával, oklevéllel lépjenek az életbe, hogy minél több osztályt kijárjanak, vannak céljaik, elképzeléseik a jövőjükkel kapcsolatban.

A projekt tevékenységei és lelkisége hangsúlyozni szeretné a gyermekek felé azt az örök igazságot, mely szerint minden ember a jó Isten teremtménye és

egyenlő. Sajnos, sok esetben a mindennapokban, a közösségekben nem ezt éljük meg. Talán ez az egyik legfontosabb üzenet a gyermekek fele, ami erősíti az önbizalmukat és azt a tudatot, hogy helyük van a társadalom periferiáján belül is, és ezért ők is hozzá kell, hogy tegyék magukat, akaratukat, ki kell bontakoztassák a bennük rejlő lehetőségeket.

Firtosmartonos ünnepelt

Nagy ünnep volt július 16-án Firtosmartonosban, amelynek lakossága már nem éri el a 200-at sem. A második falutalálkozó, ha csak egy-két napra is, megcáfolni látszott a fogyatkozást, hiszen minden hely megtelt a dombon álló, különlegesen szép unitárius templomban. Öröm volt számomra, hogy a munkáival a szülőfalujába hazatérő Sipos Márta agrármérnök egyre gazdagodó udvarhelyszéki varrottasait a helybeliek és a hazatérők figyelmébe ajánlhattam.

A fehér falaival, tornyaival messze ellátszó templom, amely 1906-ban épült a híres Pákei Lajos műépítész tervei alapján, a falu egykori lakóinak hitét, kitarását hirdeti. A múlt század kezdetén a negyedik neki-gyűrőzésre sikerült időtálló, tágas épületet emelni azzal a meggyőződéssel, hogy száz év múlva annyi lakója lesz majd Firtosmartonosnak, hogy megtöltik a templomot. Bár a faluban négy-öt 30-40 év közötti család él, és rajtuk kívül jobbra idős emberek lakják,

a második falunapon is tele volt a kör alakú, tágas templombelső. Az első falutalálkozót a százéves évfordulón, 2006-ban tartották, s akkor határozták el, hogy tízévenként újra megszervezik. Szász-Cserey Katalin unitárius lelkész és a helyi egyházközség presbitériuma tartotta is a szavát, s bár nem annyian, mint első alkalommal, az idén is sokan válaszoltak a hívó szóra.

Az unitárius templomban Szász Tünde firtosmartonosi születésű, jelenleg Szőkefalván szolgálatot teljesítő lelkész hirdette az ígét, s a faluban töltött évekre, élményeire emlékezett Dimény József unitárius lelkész-esperes is. Felnőttek és helybeli diákok (Csáki Eliza tanítónő irányításával) a szülőföldről szóló verses, zenés műsorukban azt erősítették meg, hogy mindannyiunk életében kell legyen egy hely, a béke, a nyugalom szigete, ahol megbolydult világunkban az ember szeretteire, gyermekkorára emlékezik.

Volt osztályát, ahol az ötvenes évek végén húszan tanultak egy évfolyamon, Szász Márta varázsoltá át pazar szobabelsővé, ahol a kalotaszegi és torockói varrottasok mellett folyton gazdagodó udvarhelyszéki munkáit állította ki. A vetett ágyra felkerült a második ágyterítő, ahogy a módos lányok kelengyében szokás volt. Haáz Rezső könyve alapján újabb párnák öltöttek testet, piros, kék varrottas kötének készültek, kézi csipkével összevarrt szőttes abroszok. Sokan megcsodálták munkáit, sokan gratuláltak, régi osztálytársak köszöntötték egymást, számoltak be életükről. A találkozóra eljöttek az egyesült államokbeli testvértelepülés képviselői is: a Nebraska állam-beli Omaha gyülekezetét Janet West és kísérei képviselték.

BODOLAI GYÖNGYI

Az emberi méltóság szolgálatában

Balázs Sándor magyarországi lelkésszel, a falugondnoksági hálózat kialakítójával Andorkó Júlia Eszter szerkesztő beszélgetett.

• **Tiszteletes úr, ha ma Erdélyben valaki falugondnokságról beszél, akkor Balázs Sándor nevét is említi. Ma már több tíz falugondnokságból áll a hálózat, tehát nem ismeretlen ez a fajta tevékenység. Mégis, rákérdeznék, hogyan illeszkedik az erdélyi hagyományok világába a falugondnokság, ugyanis maga a kifejezés Magyarországról jön, mi itt másként neveztük ezt a fajta tevékenységet. Ütközött-e idegenkedésbe ebből kifolyólag a kezdetekkor a tiszteletes úr?**

A kifejezés sem áll távol, és maga a tevékenység sem. Egyszer-kétszer kell megtapasztalja egy közösség ezt a fajta szolgálatot, és már ki is alakul az igény rá. Az életet elviselhetőbbé tudja tenni: minek élni úgy, hogy éppen túléljünk, átesünk dolgokon? Emberi méltóságot ad annak, akin segít ez a tevékenység. Van egy történetem, ami miatt én elköteleződtem a falugondnokság mellett. A testvérgyülekezet képviselői egy alkalommal rengeteg szemüveget hoztak. Jöttek a falubeliek, próbálgatták, kezdték hordani a szemüvegeket. Én kezdtem félni, nehogy ártsanak a szemüvegek. Vásárhelyen él egy optikus, Jeremiás László, akit megkértem, ellenőrizze a szemüvegeket és viselőik látását. Berendelte egy szombat délelőttre az alkalmazottait, én meg fuvaroztam a 40–50 gericeit. Volt egy kedves néni, Isten nyugtassa, aki feliratkozott, de nem volt sehol. Felkerestem, kiderült, hogy elnézte az órát. Mondom neki, jöttem, hogy menjünk Vásárhelyre a szemvizsgálatra. Egy pillanatra meglepődött, és egy kimondhatatlan fény jelent meg a tekintetében: én vagyok annyira fontos valakinek, hogy utánam, idejön? Ezek a szegény idős emberek egy életet úgy éltek le, hogy ők az öt- és tízéves tervek

megvalósításának eszközei, nem ébredtek soha rá arra, hogy ők mint ember Isten legnemesebb teremtményei. Abban az öreg néni-ben, úgy éreztem, abban a pillanatban tudatosult a teremtménység. Soha nem felejttem el. Egy-egy ilyen önmagára ébredés, fény a legtöbb, amiért érdemes, ennek nincs ára.

• **A kalákázás és a falugondnokság között milyen kapcsolódás van? Úgy látom, mintha kicsit fedné a két tevékenység egymást.**

A régi székely falvak megtartó pillérei közé tartozott a kaláka. Ha megvolt az anyag, kalákában felépítették a házat. Egymáson segítettek az emberek. Kalákában dolgoztak, ha valakinek halottja volt, betege volt, a falu összetartott, kalákában kaszáltak az adott családnak. Ezt a közösségért való munkálkodást hozza vissza a falugondnokság, a falugondnok egyik feladata a közösségfejlesztés. Karácsonyfalván három alkalommal egy történeti ismertetést tartottunk a kalákáról Pál-Antal Sándor akadémikussal. A székely önrendelkezés is a kalákához vezethető

vissza, a székely ember annak idején nem várta, hogy jöjjön Amerikából a segély, segített magán, hogy Isten is megsegítse. Ezt a gondolkodást kell visszahozni az emberek életébe. Ezért is van nekünk kalákaprogramunk. A Romániai Falugondnokságok Szövetsége kiváltságos helyzetben van, meghívásos pályázati lehetőséget kap minden évben a magyarországi szövetségnél. 1 500 000 a pályázati keretünk, ebbe belefér egy-két komoly falugondnoki kaláka és találkozó, lehet szerszámokat is vásárolni, nagyon megfelel. Emellett egy-egy falugondnoki kaláka lehetőség arra is, hogy a gondnok megtapasztalja a kalákázás szellemét, így könnyebben tudja terjeszteni.

• **Az erdélyi magyaroknak tehát nem ismeretlen a falugondnoksági működés. Román közegben vajon mennyire ismerik ezt a fajta szolgálatot?**

Készítettem román nyelvű ismerető anyagot, elvittem ide-oda, amikor visszamentem érdeklődni, kétkedéssel talákoztam. Ez nem lehetséges, ennyire önzetlenül nem segítenek az emberek, mondják. Egyszerűen nem tudják elhinni, elfogadni. A románok elfogadják, azt már megtanulták, hogy jogaik vannak.

• **Van rá példa, hogy a más nemzetiségű közösség is segített, nem csak élvezője volt a falugondnoksági szolgálatnak?**

Csak élvezői. Zsákodra telepítettek Angliából cigányokat, amikor megjelent a gondnoksági busz, futtak, hogy ők is utazhassanak, s ígértek segítséget. Semmivel se járultak hozzá se a szállításhoz, se a gondnoksági tevékenységhez. Ráadásul kiszámíthatatlanok: a gyerekek hol megjelennek, hol nem, s így sokszor az marad hoppon, aki

nek valóban szüksége lenne rá, például az idősek, akik szintén utaznának. Annyit viszont sikerült elérjek a gyerekeknél, hogy aki felül a buszra, viszonylag tiszta cipővel-ruhában, megmosakodva jön. Jóindulattal, pozitív diszkriminációval álltam hozzájuk: gyógyszert is kiváltak és hordok szét, jönnek ők is, hogy nincsen pénzük, de megadják. Egy darabig aztán kerülnek, de ahogy évül az adósság, ismét megjelennek, hogy hal meg a gyermek, kell az orvosság.

• **Hogyan épül fel, mikor alakult meg szervezetként a falugondnokság?**

A Romániai Falugondnokságok Szövetsége 2007-ben alakult meg, a székhely Homoródkarácsonyfalva, a szülői ház, ennek oka a bürokráciában keresendő: Vásárhelyen, nem lévén lakcímem, 50-60 eurót is elkértek volna a bejegyzésért. Magyarországon a szervezet falugondnokokhoz kötődik, nálunk falugondnokságokhoz, mivel a gondnok személye változhat, de a falugondnokság maradandóbb. A Szövetség ernyőszervezet, amely az erdélyi falugondnokságokat fogja össze, évente találkozunk.

• **Hol szoktak kalákaezni a falugondnokok?**

Például a marosvásárhelyi rokkantak szervezetével Pókakeresztúron, ahol lakóparkot és műhelyeket építettünk. Este pedig előadásokat hallgatunk, képződünk. Ernyében kétnapos szellemi műhelyre került sor. Egy-egy falugondnok-találkozóra meghívjuk a polgármestereket, lelkészeket is, mindenkit, aki a közösség fejlesztéséért tehet, érdeklődik. Volt, hogy végigjártam a Homoród mentét, hívtam a polgármestereket.

• **Hány településen van ma falugondnoksági szolgálat?**

30 települést tartunk számon a Szilágyságban, a Gyergyói-medencében, a Homoród mentén, Háromszéken. De sokkal több lenne,

ha a járműhiány nem lenne olyan nagy. Úgy látom, elsősorban mikrobuszokra lenne szükség.

• **A falugondnokság gondolata legelőször mikor és hogyan merült fel a tiszteletes úrbán?**

Nagyon-nagyon régen. Szentgericei pap koromban volt egy sikeres „projektünk”, a rendelőépítés. A rendelő befejezése után, ebéd közben, Jean Nelson, az akkori fairfaxi lelkész, a szentgericei testvérgyülekezettől, nekem szegte a kérdést: Sándor, mit gondolsz az elkövetkezendőkben a legfontosabbnak? Én nem jártam gyalog Karácsonyfalváról Oklándra iskolába, de a gericeiek gyalog jártak át Madarasra. És nagyon sajnáltam a gyerekeket. Többüknek megfelelő ruházata, cipője sem volt. Ha megeredt az eső, átáztak, az iskolában száradtak meg, de míg hazajöttek, ismét vizes lett a cipőjük. Ha szárogatták közben kályhán, csempén, néha el is égett a cipő – így azt válaszoltam a testvérgyülekezeti lelkésznek, egy buszt szeretnék, amivel a gyerekeket szállítjuk iskolába. A kérdést augusztusban tették fel, októberben már az első mikrobusz ára a bankszámlán volt.

• **A fairfaxiek segítségével vásárolták meg a buszt?**

Igen, teljes egészében. Az itthoni költségek fedezésére a hollandiai Dronten testvérgyülekezete, akik a szentgericei református egyházközséggel állnak kapcsolatban, jött segítségünkre. Mindez 2000-ben történt.

• **Akkor ez már 16 éves történet!**

Én vittem a gyerekeket iskolába, a szülők nagy megelégedésére és nyugodalmára. Az iskolai tanórák alatt ilyen-olyan intéznivalót, betegszállítást is lebonyolítottam.

A Gerice és Madaras közötti út még köves volt akkoriban, a mikrobusz kezdett tönkremenni. Akkor is már benne voltam a pályázásokban, így a határon túli ma-

gyarok egészségügyi és szociális civil szerveződéseit támogató Mocsáry Lajos Alapítványhoz küldtem pályázatot. Régebb volt egy emberközelibb oldala a pályázati lehetőségeknek: személyesen vittem el a pályázati anyagot, megkértem, hogy fussák át, s ha valami hiányzott, azt még lehetett korrigálni. Az alkalmazott, Simon nevezetű, megkínált egy kávéval, s átnézte az anyagot. Felnézett, s azt mondta: tiszteletes úr, maga falugondnokságot csinál. Erre én: hát mi az a falugondnokság? Amit maga művel, jött a válasz. Akkor hallottam először a kifejezést.

• **Tehát gyakorlatilag nem volt név a tevékenységre, de az már zajlott...**

Igen. Így kerültem én a falugondnoksági vérkeringésbe. Magyarországon már kialakult a hálózat, Kemény Bertalan, ezt a nevet feltétlenül meg kell említeni, Szanyi Éva minisztériumi köztisztviselő rakta le az alapjait. Közben Kerekes Károly RMDSZ-es parlamenti képviselő elmesélte, hogy őket többször hívta Kemény, hogy megismerjék ezt a nagyon jó falugondnoksági programot. Így aztán elindult Erdélyben is a falugondnokság.

• **Hogyan folytatódott mindez Szentgericén? Hogy történt a magyarországi minta átültetése az erdélyi viszonyok közé?**

Egy idő után meghaladott a munka, így a kántor elvállalta, hogy segít, átvette a gyermekek és a betegek szállítását, volt Magyarországon képzésen is. A Civil Fórum kolozsvári kezdeményezés volt, ahol magyarországiakkal találkoztam. Ismertették a falugondnoksági programokat, így kezdett el terjedni a híre. Vértesacsán képzéseket szerveztek, így a kapcsolat erősödött, személyesen így ismerkedtem meg Kemény Bertalannal, aki áldott emlékü, szív és lélek ember volt. Könyvét, a *Homálybogar* eljárást minden lelkésznek ajánlom házi olvasmányként.

• Hogyan bővült a falugondnoksági tevékenység Szentgericén?

Kezdetben szociális programként működött (idősek és gyerekek segítése), aztán a falugondnok kezdte megszervezni a kulturális életet: így lett táncfalalkozó, szejkei kirándulások, testvérkapcsolat alakult ki Diósberény és Gerice között a két település falugondnokainak köszönhetően.

• Honnan teremti elő egy falugondnok ehhez a sokszínű tevékenységhez az anyagi alapokat?

Vallom, hogy egy falugondnok anynyira talpraesett kellene legyen, hogy fizetésének és a falugondnoksági szolgálat költségeinek egy bizonyos részét össze tudja pályázni, hiszen nem csak itthon, hanem Magyarországon is lehet pályázni. Emellett egy őszinte polgármester beismeri, látja, hogy a falugondnoki tevékenység hatalmas terhet vesz le a hivatal válláról. Így a polgármesteri hivatalok is támogatják a falugondnoki szolgálatot. (Sokszor mondták nekem polgármesterek, hogy mekkora segítség a falugondnoksági szolgálat.) Az amerikai testvérgyülekezetek szociálisan nagyon érzékenyek, nem véletlenül szorgalmaztam, hogy valaki ismertesse a Testvérgyülekezeti Tanácsnál (Unitarian Universalist Partner Church Council) a falugondnoksági szolgálatot, s ha elérnénk, hogy évente csak 500 dollárt különítsen el mindenik testvérgyülekezet falugondnoksági alapra, az már komoly tőke. Így lehetett volna évente öt mikrobuszt vásárolni, kiosztani a legnagyobb szükséglet látó gyülekezeteknek. Sajnos, ez nem történt meg, viszont az áprilisi lelkész-továbbképzőn résztvevők aláírásukkal támogatták egy kérvény felterjesztését, illetve egy köszönőlevél küldését a fairfaxi és a Rockville-i gyülekezeteknek, akik támogatták a falugondnokságokat. Rockville Magyarországi testvérgyülekezete, ahol egy igen jól működő falugondnokság van, ami a Gondviselő csodája.

• Lehet pénz nélkül működtetni a falugondnokságot? Mire lehet menni, ha épp nem sikerül pályázni?

A szolgálathoz nem csak pénz kell. De ezen akadnak fenn azok, akik nem akarnak dolgozni. Én azt mondom, elő lehet teremteni a pénzalapot. Sokan azt mondják, könnyű nekem – miért lenne könnyebb, mint másnak? Hargita megye tanácsa például nagyon támogat, Kovászna megye tanácsánál is elértük, hogy falugondnokságra pénzt különítsen el. Forrás van, csak meg kell keresni. Ott vannak a testvérkapcsolatok, a Bethlen Gábor Alap... és a jószándékú emberek. Vadkapitalizmusban élünk, de nem mindenki vadkapitalista. Még az első mikrobuszt használtuk Gericén, amikor egyszer az ákosfalvi autószerelő izent, hogy ha arrafele járok, akkor keress meg. Be is mentem, és azt mondta, tiszteletes úr, annyit hallottam én erről a buszról, mondja meg, hogy miben segíthetek! Jelenleg semmivel, mondom. Jó, amikor vakáció lesz, akkor tessék elhozni a buszt. Leellenőrizték az utolsó alkatrészig, amit kellett, cserélték. Amikor jöttem el Gericéről, az olajat még mindig nála cserélték. A zsákodi buszt hozzá is visszük: ők adják az alkatrészeket, munkadíjat nem számolnak fel... Egy zsákodi autószerelő is felajánlotta, hogy – lévén szerényebb körülményű – alkatrészt nem, de munkáját szívesen adja. Én hiszem, ha komolyan végezed a falugondnokságot, akkor felfigyelnek rá a jószándékúak. Nem szabad leírni az embereket, hogy rosszak... Van az is bennünk, de jók is tudunk lenni.

• Hogy alakult ki a zsákodi falugondnokság?

Szentgericéről átjöttem ide, és úgy éreztem, kihívás előtt állok: ha ajánlottam másnak, akkor itt is el kell indítsam. Egy keddi napon bementem Marosvásárhelyre, ahol írtunk egy elektronikus levelet Répás Zsuzsának, az akkori határon

túli kérdésekért felelős államtitkárnak, majd pénteken postáztam is a levelet. Aznap szólt a telefon, amelyben értesítettek, hogy a kért összeggel támogatnak... Ebben a gondviselést éreztem. Magyarországra már 13 éves tapasztalattal érkeztem, így elkezdtem a szociális és a kulturális tevékenységeket is.

• Ez a kérj és adjuk esete. Hogy látja, tiszteletes úr, miként kapcsolódik a falugondnoksági szolgálathoz az isteni gondviselés? Hogy találkozik az égi és a földi, az isteni és az emberi egymással?

Ha Assisi Szent Ferenc azt mondja, tégy engem békéd eszközévé, akkor én, falugondnokként, azt mondom, Uram, tégy engem gondoskodásodnak kinyújtott karjaivá. A falugondnoksági jelmondat szerint azon kell segíteni, aki még vagy már nem tud magán segíteni. Egy egészen kicsi gyülekezet lelkészének ráadásul munkaidő- és fizetés-kiegészítést is jelenthet a falugondnokság beindítása, hiszen lehet pályázni. Ahogy a majom lejött a fáról, úgy a pap is le kell jöjjön a szószékről. Bele kell vegyülni a mindennapokba. A szószékről elhangzottaknak attól van hitele, hogy a hétköznapiakban mit tesz a lelkész, ez az aranyfedezet.

• Mit tanácsol annak, aki be szeretne kapcsolódni a falugondnoksági szolgálatba?

Sokat ne gondolkozzon, vágjon neki jó lélekkel! Szükségük van a gondoskodásra a gyermekeknek is, időseknek is. A hozzátartozók is nyugodtabban figyelnek munkájukra, ha hozzátartozóikért nem kell aggodjanak, ha tudják, van, akihez forduljanak, ha baj van. Nem áll le egy segélyezettnél a falugondnokság hatása. A forrásokat, a segítséget meg lehet találni, nem szabad megállni a kezdeti nehézségeknél, mert ennek a munkának van értelme. És ez a munka erőt is ad, lelki nyugalmat, hogy értelmesen telik a nap, mert másnak segítünk.

Jó nekünk itt lennünk

KECSKÉS CSABA

• Valahányszor a szejkei dombok ölelésében imádkozni, hitben és szeretetben erősödni egybegyűlünk unitárius és velünk együtt ünneplő más felekezetű keresztény testvéreinkkel, mindannyiszor egy evangéliumi történet jut az eszembe, Máté evangéliuma 17. részéből. Jézus tanítványaival, Péterrel, Jakabbal és Jánossal egy magas hegyre megy fel. Ott a hegy tetején csodás esemény zajlik le Péter és a tanítványok lelki szemei előtt. Mintegy látomásban megjelennek népük nagy prófétái, ősatyái, Illés és Mózes, akik beszélgetni kezdenek Jézussal. Az átélt élmény hatására Péter ajkáról így hangzik el a boldog felismerés: „Uram, jó nekünk itt lennünk. Ha akarod, készítek itt három sátrat.”

Uram, jó nekünk itt lennünk. Ezzel az érzéssel és gondolattal indulunk el esztendőről esztendőre zarándokútra, érkezünk meg, és vagyunk együtt imádságos, testvéri közösségben Szekesfürdő áldott és megszentelt helyén, a legnagyobb székely, Orbán Balázs birtokán. Uram, jó nekünk itt lennünk. Ezt éreztük és tapasztalhattuk meg augusztus 13-án ebben az esztendőben is a XVIII. Szekesfürdői Unitárius Találkozón. Jó volt nekünk együtt lenni egy akarattal. Jó volt nekünk hittestvéreinkkel találkozni. Jó volt nekünk Isten szabadtéri templomában imára borulni, együtt imádkozni és együtt gondolkodni a szolgálatvégzőkkel, főtisztelendő Bálint Benczédi Ferenc püspökkel, Kedei Mózes székelyudvarhelyi lelkész-esperessel, Szabó Előd ürmösi lelkésszel és Székely Kinga Réka homoródszentpéteri lelkésszel, egyházunk hitéleti és missziói tanácsosával. Jó volt nekünk hitben, szeretetben, közösségi érzésekben erősödni és gazdagodni az úrvacsoravétel lélekemelő és -erősítő áldott pillanataiban. Jó volt nekünk hálás és imádságos érzésekkel, néma főhajtással nagy elődünk, Orbán Balázs sírja körül megállni, a tisztelet koszorúit elhelyezni, és megfürdetni lelkünk Kilyén Ilka marosvásárhelyi színművész gyönyörű szavalatában, éneké-

ben. Jó volt nekünk a szabédi unitárius kórus, a szabédi Furge Lábak tánccsoport, a szentgericei Gyöngyösbokréta tánccsoport és a jobbágyfalvi férfi énekkar előadásában gyönyörködni. Jó volt dr. Furu Árpád építészeti tanácsos, műemlékvédelmi szakember és Nemes Gyula nagyernyei helytörténész előadásait meghallgatni a Nyárad mente unitárius műemlék-templomairól, valamint a nagyernyei Kelemen családról.

„A szeretet a világ éltető lelke”. Ez a Dávid Ferenc egyházalapító püspökünktől származó idézet képezte ez évi Találkozónk mottóját. Ezt az éltető szeretetet, ezt a szentséget, a lélek megtartó és jóra, szépre vezérlő erejét éreztük meg mindannyian, akik testvéri közösségben egy akarattal együtt voltunk. Ezt a szeretetet és lelki erőforrást vihettük haza otthonainkba, gyülekezeti közösségeinkbe a Találkozó végeztével.

Köszönjük a társszervezőknek, a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközségnek, a Főhatósági Hivatalnak, a Marosi Unitárius Egyházkörnek a szervezésben és a rendezvény lebonyolításában vállalt munkáját. Köszönjük a szolgálatvégzők szolgálatait. Köszönjük a Marosi Unitárius Egyházkör lelkészeinek és teológiai hallgatóinak, gyülekezeteinek az úrva-

Andorkó Attila felvételei

csorai jegyek adományozását és kiszolgáltatását. Köszönjük a tavalyi társszervező, a Háromszéki Unitárius Egyházkör segítségnyújtását. Köszönjük az előadók, énekkarok, tánccsoportok fellépését. Köszönjük az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tagjainak az egész napra kiterjedő segítségnyújtást, a gyermekekkel való foglalkozások előkészítését és levezetését.

A gondviselő Isten áldja meg életünket, családjaink, gyülekezeteink életét, szeretett Egyházunkat, hogy jövő év augusztusában újból együtt lehessünk, lélekben és szeretetben újból gazdagodhassunk és erősödhessünk.

Tengerentúliak látogatása

A Désfalvi Unitárius Egyházközség és a Belmonti Unitárius Univerzalista Gyülekezet testvérkapcsolata 24 éves múltra tekint vissza – mondja Szentgyörgyi Sándor désfalvi lelkész, Küküllő körüli esperes, aki már 1994-ben fogadott Boston kertvárosából, Belmontból Erdélybe látogató amerikaiit. *„Tapsztalatom, hogy a testvérgyülekezeti kapcsolat akkor működik jól, ha az egyesült államokbeli gyülekezetnek valamely lelkes tagja valamilyen módon kötődik Európához, ezen belül Erdélyhez. A hangsúlyt a személyes kapcsolatokra és látogatásokra helyeztük, és helyezzük, mert ezekből kölcsönösen gazdagodnak gyülekezeteink.”* – vallja a legutóbbi látogatás szervezésében is oroszánrészt vállaló lelkész a parókia udvarán kialakított filagóriában.

Június 30-án tizenhárom fős csoport érkezett Kolozsvárra. Massachusetts államból érkezett hittestvéreink a János Zsigmond Unitárius Kollégium bentlakásának és étkezdéjének szolgáltatásait vehették igénybe. Másnap, miközben a Magyar Unitárius Egyház kolozsvári székházában a főtanácsai munkálatok zajlottak, a zárandokok a város néhány nevezetességét tekintették meg. Aznap este Désfalván, az unitárius tanácsteremben meleg vacsorát szolgáltak fel a helyiek.

Szombat délelőtt korcsoport szerinti tevékenységekre került sor: a helyi vallásórásokkal Ian Garvie belmonti karvezető és Charles Claus szólista foglalkoztak (zeneoktató munkájuk gyümölcsében a vasárnapi istentiszteleten gyönyörködhattunk), a betegség okán lakóhelyüket elhagyni képtelen désfalvi szépkorúakat az amerikaiak személyesen látogatták meg. A sokat szenvedett betegeknek jól esett az érdeklődés. A látogatók figyelme kiterjedt az ösztöndíjas diákokra is. A tikkasztó hőségben nagy keletje volt az ásványvíznek, a pánkónak és az ordás palacsintának.

Az esti hidegtálas vacsora után e sorok írója öt amerikai társaságában járta be az 1800-ban „megnyitott” désfalvi temetőt. Az amerikaiak régi sírkövekre voltak kíváncsiak, ugyanakkor a magaslatról ráláthattak a falu templomaira, a Pataky kúriára és a gyors ütemben gyarapodó roma lakosság lakónegyedére is. Vasárnap felemelő templomi együttlétnék lehettünk részesei.

A házigazda lelkész szószéki szolgálatát ajándékok átadása és személyenkénti bemutatkozás követte. Lehetetlen volt nem odafigyelni az amerikai gyülekezet zenei vezetői, valamint a Rácz Livia tolmács és szólista, illetve a Molnár Miklós által irányított désfalvi diákok furulyajátékára. A zeneoktatás eredménye nyilvánvaló volt: a gyermekek és ifjak szívhez szóló műsorral örvendeztették meg a templomi gyülekezetet. A Magyar Himnusz eléneklése után Hans de Muinck Keizer amerikai testvérkapcsolat-indító emlékkopjafájánál sok-sok fénykép készült.

Az ünnepi ebéd mellé Szászcsávásról érkezett muzsikások biztosították a talpalávalót. Miközben a désfalvi asszonyok pánkósütésre készültek, a református gyülekezet gondnoka, Béres Zoltán eszténalátogatást, friss juhsajt- és ordakóstolást ajánlott a vendégeknek, akik éltek a lehetőséggel. A kalandra vállalkozóknak páratlan tejtermék-kóstoló élményben lehetett része. Igaz, volt, aki nem evett egy falatot sem, annyira lefoglalta a fényképezés.

Július 4-én Magyarsáros (a Bandi Dezső Falumúzeumban is megfordulhattunk), Küküllődombó és Dicsőszentmárton unitárius templomait látogattuk meg, a házigazda lelkészek egyházközség- és templomtörténet-ismertetővel szolgáltak.

Délután Haranglára mentünk templomnézőbe. A lelkész nélküli unitárius paplakon frissen készült vacsorát szolgáltak fel a helyi asszonyok (lehetőleg hús nélkül – kérték a belmontiak). Vasile Ghira román ortodox parókus meghívója kettős célt szolgált: előbb, száz lépcsőfokot megmászva, feljuthattunk a magyarul is beszélő román lelkész által saját kezűleg épített fatemplomba, majd, visszatérve a parókia udvarára, az abosfalvi születésű pap lépesmézzel kínálta meg a tengerentúlról érkezetteket és vendégfogadóikat. A búcsúvacsorára a családoknál került sor. Július 5-én délelőtt a csoport tovább folytatta unitárius zárandokútját (Marosvásárhely-Kövesdomb, parajdi sóbánya, Korond, Székelykeresztúr, Bözödújfalú, Torda és Kolozsvár). Július 9-én, élményekkel gazdagon, a kolozsvári reptérről indultak vissza Belmontba.

A vasárnapi istentiszteleten Szentgyörgyi Sándor lelkész-esperes elmondta, hogy a vendégek nagy meglepéssel távoztak Désfalváról. Köszönetet mondott a vendégfogadóknak, a szervezésben részt vállaló keblitanács- és gyülekezeti tagoknak.

Adja Isten, hogy Désfalva és Belmont közel negyedszázados testvérgyülekezeti kapcsolata a jövőre nézve is áldást, gyarapodást és örömet nyújtson az imádkozó és munkálkodó résztvevőknek!

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

Eszténalátogatáskor juhászbundában: Jeanne Mooney (Belmont) és Molnár Sárika (Désfalva)

Amilyet mi álmodunk...

Van már egy jó ideje annak, hogy csodálattal és megújuló kíváncsisággal figyelem az ösvényt, amely ismerkedésre váró egyénekből közösséggé formál egy csapatot.

Ilyen gyönyörűséges ösvényt jártunk végig az idei, július 11–17. között zajló konfirmandus tábor résztvevőivel is. Budapestről és Erdély különböző szegleteiből érkezett Kolozsvárra az a hatvanöt konfirmált ifjú, akiket kezdetben az kötött össze, hogy mindannyian idén tettek vallást hitükről, és ezzel egyházunk önálló tagjaivá lettek. Kíváncsiságuk, hangjuk, mosolyuk betöltötte a kolozsvári Kollégium épületét, dísztermét, udvarát, életet és zsivalyt vitt az üres bentlakási szobákba, és általuk édes élettől visszhangzott a fellegvár, a sétatér, az óvár.

Az ismerkedés első lépéseit a kiscsoportos beszélgetések, majd az egyazon sportágot kedvelők közös játéka teremtette meg, a közös éneklés pedig a lassan kirajzolódó közös célokból sejtetett meg egy szikrányit.

Másnap már természetközelibb környezetben folytatódott az ismerkedés. Torockó hagyománya és Jókai tiszta hitvilága a hűvös templomban érintett meg, a Tordai-hasadék legendáját éltük át a sziklák árnyékában, majd a mészköi mesélni tudó kazettás mennyezet alatt Balázs Ferenc lelkülete elevenedett meg.

Közös ösvényünké vált a vallásszabadságig viszszanyúló időutazás és e történelmi pillanat fontossága, a Körösfői-Kriesch Aladár festményének lelkülete és lendülete, híres unitáriusok szellemiségéből és példájából erősödünk közös tudásban és célokban. S még az akaratum ellenére kicsit hosszabbra nyúlt utazás is az ismerkedés javát szolgálta, amelyben a sajátunkból adtunk hozzá valamit a közösbe.

Székelykeresztúrra már közösségként érkeztünk. A közös idő újabb ismeretekkel, élményekkel bővült. Együtt fedeztük fel a családfakutatás érdekességét, a számunkra fontos unitárius hitelvekben megerősödünk és kortárs személyiségek életpéldájából merítettünk, erőt saját céljaink megéléséhez. Megismertük a székelykeresztúri Gimnáziumot, jókedvünket énekel-

tük bele a város főterébe, Petőfire emlékeztünk, és egyre erőteljesebben éreztük és éltük meg, hogy mindaz, amit együtt teszünk, erős, hangos, mély és hurrikánszerű.

Másnap megcsodáltuk a székelyderzsi templomot, és önfeledt örömmel csalogattuk a napot fürdőzősünk közepette. Estére a nagyajtai vártemplomot és bástyát vettük be, hogy megismételhetetlen (mert konfirmandus táborozó csak egyszer lehet az ember) szálláshelyet varázsoljunk belőle. Ilyen egyedi élmény volt az est Daltutajok koncertje is, amely élővé varázsolta a sok-sok ismert dallamot. Nagyon-nagyon jó volt együtt utazni a zene szárnyán.

Az utolsó közös napon a Biblia számvilágáról, a szabadidőről és annak felelősségéről, vallásunk erősségeiről, valamint a vallásosság megélésének különböző formáiról, lehetőségeiről beszélgettünk. Majd hangzavartól, számoktól, nevetéstől volt hangos a templomkert, kézzel fogható volt a csapat egysége.

Az esti tábortűz és éneklés egy kicsit már a búcsú hangulatát hozta. Ahogy néztem az őszinte öleléseket, a könnycseppeket, a ragaszkodást, a maradni akarást, a Közös megtapasztalásának elsőpró erejét, arra gondoltam, hogy szép lesz az az egyházi jövő, amelyet ezek a fiatalok, ilyen, közösségélményre alapuló értékrenddel, együttesen megtapasztalt és átért tudással, megfélekezhetetlen erővel, őszinte érzésekkel és együttes akarással álmodnak meg. Örizzük hát.

BODOR LÍDIA EMESE

Kolozsiak és mészköiek tábora

Már 6 éve táborozunk együtt a mészköi vallásórásokkal. A tábor helyszíne egyszer Kolozs, máskor pedig Mészkö. Az idén augusztus 5–7. között huszonegyen voltunk együtt a mészköi gyülekezeti házban. A tizenkét kolozsi vallásóra mellé két katolikus vallású falubeli gyermek is csatlakozott, mert tavalyelőtti élményeiket újra akarták élni. Úgy voltunk ott, mint egy nagy családban a kicsik és nagyok. Barnabás és Róbert azzal büszkélkedett, hogy ők is táboroznak, mint a nagytestvéreik, de ők nem úgy vettek részt az

eseményeken, mint a nagyok. A táborban az irgalmas szamaritánus példázatáról beszélgettünk, egyházi énekeket tanultunk, rengeteget játszottunk, kézimunkáztunk, és újra túráztunk a Tordai-hasadékban. Minden jól sikerült, mert a példázatból tanulva próbáltunk egymásra jobban figyelni, egymásnak segíteni. A szakácsnéniknek is segítettünk azzal, hogy megterítettük az asztalt, és le is szedtük. Emlékeztetőül kendőt és a példázatot ábrázoló pólót kaptunk ajándékba *Tégy jól!* felirattal, hogy sose felejtszünk el másoknak segíteni.

GYERŐ REBEKA ÉS SALAMON

Kirándult a Brassói Unitárius Dalárda

A brassói unitárius egyházközségek keretein belül működő Dalárda tagjai számára lassan hagyomány nyá vált, hogy minden évben kétnapos kiránduláson vesznek részt. Így történt ez az idei esztendőben is, amikor a Dalárda tagjai elhatározták, hogy július 23–24-én ellátogatnak a Székelyföldre, megnézni annak egyik részét.

A kirándulást lázas előkészületek előzték meg: Boros János egyházi főgondnok és felesége, Boros Piroška verbuválták össze a kiránduló csapatot, miközben folyamatosan egyeztettek az óvárosi egyházközség lelkészével, aki a „logisztikáért” volt felelős.

Szombaton reggel nyolckor indult el az 53 főből álló csoport, és első utunk Kézdivásárhely főterére vezetett, ahol a helybeli múzeumban megtekintettük a Zsuzsi- és Andris-babákat, valamint a múzeum állandó kiállítását. Ezt követően Gábor Áron szobránál a főgondnok és a lelkész ismertette a nagy ágyúöntő életművét, és elhangzott Kányádi Sándor *A kökösi hídon* című verse is a lelkész tolmácsolásában.

A következő megállónk Nyergestetőn volt, ahol a kopjafa-parkot, valamint a hősök emlékművét néztük meg. Innen utunk Csíkszeredába vezetett, ahol az unitárius templomban Solymosi Alpár lelkész és felesége, Erika mutatták be az elmúlt évtizedben épített templomot.

A Csíki Székely Múzeumban Csontváry Kosztka Tivadar kiállított képeiben gyönyörködhattunk egy kiváló tárlatvezetés alkalmával.

A Royal Étteremben elfogyasztott kiadós ebéd után Homoródfürdőn megkóstoltuk a borvizet, majd Székelyudvarhely központjába érkeztünk. A Patkóban a lelkész ismertette a város főterének, templomának és iskoláinak történetét, majd Orbán Balázs főtéri szobrának és a szoborparknak megtekintése után csoportos fagyizás következett.

Farkaslakán fejet hajtottunk Tamási Áron sírjánál, ahol a lelkész ismertette az életművet, az író temetésének viszontagságos körülményeit és a Szervátiusz-emlékmű szimbólumait.

Késő délután érkeztünk Bözsefalvára a Pásztorlakba, ahol a vacsoránkat, majd másnap a reggelinket fogyasztottuk el. Este Székelykeresztúron a lelkész több órán keresztül ismertette a Berde Mózes Unitárius Gimnázium történetét, és megmutatta az iskola „tikait”.

A reggeli és a Lengyel kávézóban elfogyasztott kávé után elsétáltunk Székelykeresztúr központjába, ahol megnéztük a szítás lány szökőkútját, a világháborús hősök emlékművét és Petőfi Sándor főtéri szobrát. A lelkész ismertette Petőfi székelykeresztúri tartózkodásának körülményeit, a szoborhoz kapcsolódó helyi történeteket, majd a Molnár István Múzeum alapításának körülményeit.

A Gyárfás-kúria megtekintése után elindultunk Énlakára, és az autóbusból tekintettük meg Csekefalva ferde tornyait. Énlakán Nagy-Mátéfi Tímea lelkész székelyi szolgálatát követően a templom és a falu történetével ismerkedhettünk meg; megcsodáltuk a híres kazettás mennyezetet, a római követ, majd a templomkertben a sírköveket és a több száz éves hársfát.

Parajdon a Parajd Hotelben elfogyasztott ebéd után a csoport nagyobb része a sóbányát látogatta meg, mások a helybeli strandon üdültek, míg egy páran a Bánya utca üzleteiben vásároltak.

A nagy sikerű kirándulásért köszönettel tartozunk: a brassói Unitárius Dalárda tagjainak a kirándulás hagyományának megteremtéséért; Boros János főgondnok úrnak és feleségének, Piroskának a kirándulás megszervezéséért; Solymosi Alpár csíkszeredai unitárius lelkésznek és feleségének, Erikának a templom bemutatásáért és az ebéd helyszínének lefoglalásáért; a Royal Étterem személyzetének a kiadós ebédért; a Csíki Székely Múzeum munkatársainak és különösen Kádár Kincső muzeológusnak a Csontváry-kiállításon való részvételünk előkészítéséért; a bözsefalvi Pásztor-lak tulajdonosának, Pásztor Jolánka néninek a finom vacsoráért és reggeliért; a székelykeresztúri unitárius gyülekezetnek és különösen Tánczos Ildikó könyvelő asszonynak a szállás körülményeinek megszervezéséért; a Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatónőjének, Varró Margitnak, valamint Szilveszter Aranka gondnoknőnek a gimnázium bentlakásának és vendégszobáinak rendelkezésünkre bocsátásáért; a székelykeresztúri Lengyel kávézó tulajdonosának, Kádár Péter úrnak és Domokos Annamária Emőkének a fogadtatásért; Nagy-Mátéfi Tímea énlaki lelkésznek a templom és a helység történetének ismertetéséért; a Parajd Hotel személyzetének és különösen Fülöp Csaba úrnak az ebéd és a sóbányai látogatás megszervezéséért; Márton Ferenc autóbusz-vezetőnek a türelméért és profizmusáért.

Jövőben máshol folytatjuk!

ANDRÁSI BENEDEK

Munkám erőforrása: az elégedettség

Mindig is arra vágytam, hogy kezembe vehessem *Az élet sikeres, eredményes menedzselésének kézikönyvét*. Azóta sem leltem meg, részben, mert nem kézikönyv méretű a téma, részben pedig mert ilyen címmel kész kudarc lenne könyvet írni, hiszen a sikeresség mindenkinek mást-mást jelent. Így aztán olvastam több tucatnyit is, több száz tanáccsal: ezt tedd, ha boldog akarsz lenni; azt cselekedd, ha a körülötted lévőket akarod boldognak látni. Megjegyzem, sehol egy láb-jegyzet nem szerepelt a papnék kötelességeiről, lehetőségeiről e kettős boldogság megtalálásában. Ilyenkor mi más tehet a józan szív: maga indul felfedező-útra. Megpróbál mindenkinek a kedvében járni, így aztán a nap végére önmagát teljesen feladva tér nyugovóra. Vagy csak a maga boldogságát kutatja, de ezzel mintha elszigetelődne a többiektől.

Közhelyes, hogy az élet útja hosszú, göröngyös. Az azon lévő kereső szív nem könnyen találja meg a válasszokkal teli trófeát az út végén. És ez nem is lenne hasznos. Úgy jó, ha egy-egy kanyart felüdítő, kellemes pihenő követ, amiből igazán erőt, lelki táplálékot, ha úgy tetszik, tanulságot, tanácsot meríthet a továbbinduláshoz.

Az egyházi közösségi munka is kicsit ehhez a boldogságkereséshez hasonlatos. A lelkészi pár az első években heti rendszerességgel szervez rendezvényeket, közben fel is emésztí rendesen a belső erőforrásokat. Érezni, sejteni lehet, ahogy következik a nem kívánatos holt szakasz. Vajon már látható a pihentető megálló, ahol csak úgy bugyog a válaszok friss forrása: miként végezzük mindig tiszta szívből, őszintén a munkát?

Ez az életcél megkeresi az ugyanezzel az elhivatással bíró embereket, híveket, akikkel együtt hegyeket lehet mozdítani. A jól végzett munka pedig mélységes béke forrása. Ilyenkor azt érzi az ember, hozzájárult a maga részével a teljességhez. Ilyenkor végtelen elégedettség tölti el. Ezt meg is kell jutalmazni néha: a siker mellett megállni, örülni, szemlélődni, beszívni, és nem észre venni rögtön a hiányosságot. Arra nevelni szemünk, hogy legtöbbször a szépet vegye észre. Így hálával és elégedett szívvel tudjuk majd szemlélni az eltelt hónapok rendezvényeit. A mi medgyesi gyüle-

kezetünket illetően: a köri találkozót, amelyre híveink lelki vezető nélkül mentek el. Leosztották maguk között a feladatokat, mindenki hozzájárult egy cél megvalósításához szépet, emlékeztetést alkotva. Ugyanezen összefogás nevében tudunk majd visszagondolni a IV. gyerektáborunkra, és büszkén vehetjük számba egyen-egyenként tetteinket annak érdekében, hogy eredményes, emlékeztető rendezvényt szervezzünk, ami idénre már anyanyelvi foglalkozással is bővült. Az én szívem simogatja, amikor arra gondolok, hogy nem volt olyan hívünk, aki segítségnyújtás felajánlása nélkül hagyta volna el az udvart, annak ellenére, hogy az ő csemetéje már rég kinőtte a gyerektábort.

Nem lélekmelegítő a jó tett, az őszinte cselekedet? Téged nem töltene fel ez az elégedettség? Remélem, igen a válaszod, mert akkor a következő lehetőségnél te is megkérdezed: Én miben segíthetek? S így a jótettek csak sokasodnak. És remélem, igen a válaszod azért is, mert ezt az egyházat segítő emberek éltetik, akik egymás különbözőségeit tiszteletben tartva egy célért dolgoznak, közös elképzelésért, egy-házért. Légy részese te is ennek, lásd meg a szépet, add tovább a jót, de csak a jót – és hálával adóznak majd neked, mint ahogy én is hálás és büszke vagyok egyházamra, híveinkre. Ha pedig már aktívan gyakorlod a segítségnyújtást, kivetted részed a jótettek közül, állj meg egy pillanatra és idd tele magad a teljesség érzésével: az elégedettséggel. Ez lehet további utad erőforrása.

MÁRKOS-MÁTYÁS E. ZITA

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Pompás nőülés

Két, egy már java korabeli és egy még fiatal lelkész találkozik. Az idős lelkészt igen furdalja a kíváncsiság, hát kisvártatva megszólal:

– Miért nem nőülsz meg, kolléga, már ott lenne az idő...

– Mert a mai lányok olyanok, mint a mezei virágok a Szentírásban.

– Hogy-hogy?

– Mert ők sem nem szántanak, sem nem aratnak, mégis pompásabban öltözködnek, mint Salamon az ő dicsőségében – hangzik a válasz.

(Forrás: <http://unitarius.uw.hu>)

Elhunyt lelkészek

Június 19-én, életének 89. évében, elhalálozott dr. Leon Hopper nyugdíjas unitárius univerzalista lelkész, a Washington állambeli Bellevue város East Shore Unitárius Egyházközségének nyugalmazott lelkésze. 39 évi lelkészi szolgálá-

lata alatt több magas tisztséget töltött be: így tagja volt először az Unitárius Egyház, majd az Unitárius Univerzalista Egyház Vezetőtanácsának, elnöke volt az Unitárius

Univerzalista Lelkészszövetségnek. 1992-ben vonult nyugdíjba, de tevékenységét tovább folytatta amerikai és nemzetközi szinten egyaránt, számtalan bizottság és egyháztársadalmi szervezet elnökeként vagy tagjaként. Alapítótagja és első elnöke a Testvéregyházközségi Tanácsnak. Munkája meghatározó volt a testvérgyülekezeti kapcsolatok kialakításában, fejlesztésében. Halála által nemcsak az amerikai unitárius univerzalista közösség lett szegényebb, de mi is egy egyházunkat szerető, kapcsolatokat létesítő és ápoló, meleg lelkű barátot veszítettünk el.

Június 23-án, életének 79. évében elhunyt dr. Leonard Smith nagybritanniai nyugalmazott unitárius lelkész, aki 1991–2002 között a Manchester Unitarian College principálisa volt. Sharpe ösztöndíjasok hosszú sora tapasztalhatta meg tudását, szeretetét, az unitarizmus melletti elkötelezettségét, Erdély és egyházunk iránti érdek-

lődését. Unitárius egyháztörténetet oktatta sokat tett az angliai lelkészek és közvélemény rólunk és egyházunkról való tudásának bővítéséért, az egyházaink közötti hagyományos kapcsolatok ápolásáért. Az európai unitarizmus történetét bemutató művei által egyházunkat is ismertette Európában és az Egyesült Államokban. Munkássága angol, skót, erdélyi, amerikai és ausztrál lelkészek egyháztörténeti tudását gazdagította, nemzetközi kapcsolatainkat erősítette.

Elhunyt Pálffy Zsigmond (Miklós) nyomdász

Hosszas betegség után, 2016. augusztus 8-án elhunyt Pálffy Zsigmond (1944–2016) nyugalmazott nyomdász, akit mindenki Miklós-ként ismert. Az Unitárius Közlöny olvasói több mint egy évtizeden keresztül olvashatták azokat a lap-számokat, amelyek minden egyes darabja a Pálffy Miklós kezén ment át, mert nem, vagy alig volt olyan egyházi kiadvány 1997–2010 között, amihez az unitárius egyház nyomdásza ne adta volna szakértelmét, tudását. Akik ismerték, esetleg munkatársai voltak, azok tudják, hogy Pálffy mester, Miklós bácsi nem ismerte a lehetetlent. A nyomdagépet bütykölő, mindig jókedvű Miklós, ha szükség volt, autót szerelt, rossz, régi rádiót szótlatott meg, gépkocsit és villanyt vezetett, kiválóan muzsikált, szakácskodott, haját vágott, de előfor-

dult az is, hogy valamelyik kicsi egyházközségünkben a beszolgáló lelkész kérésére elvégezte a kántori szolgálatot. A nyomdában, mert ott volt a műhelye, mindig akadt tennivaló, és nem csak a nyomdászattal összefüggésben. Miklóst tétlenül ülni nem sokan látták, ha éppen nem működött a gép, akkor könyvet kötött, főtanácsi jegyzőkönyvet vagy kalendáriumot tű-

zött, méretre vágott a hatalmas és félelmetes papírvágó masinával, vagy valamiféle háztartási gépet szerelt, ki tudja, melyikünk kérésére. Sokan fordultak hozzá tanácsért vagy kérték segítségét a legkülönbözőbb technikai gubancok megoldása érdekében, és Miklós bácsi soha senkit nem utasított vissza, segített önzetlenül, legjobb tudása szerint. De nem gépészként volt nagy, hanem emberként. Humora, közvetlensége és sugárzó embersége tették őt sokunk kedves Miklós bácsijává. Akik valaha megkóstolták azt a halat, amit ő fogott és készített el, egyhamar nem fogják elfelejteni. Adomái, jókedve, szakismerete, de főként embersége velünk maradnak. Köszönjük, hogy munkatársai lehettünk, valahányszor az 1997–2010 között megjelent kiadványokat lapozunk, szívünkben Pálffy Miklós is megelevenedik egy kicsit. Pihenése legyen csendes, emléke áldott. (ks)

X. Orbán Balázs- emlékszekértúra

Szombaton, július 9-én kora este érkeztek barátaink, Magyarországról, Svédországból, Amerikából. Úgy érkeztek meg, mint akik hazajönnek, természetes egyszerűséggel. Köszöntöttük egymást, mindenki elfoglalta a szállását, majd késő estig meséltük egymásnak a legutóbbi találkozás óta eltelt élményeinket. Házigazdákként büszkéek voltunk, hogy egyik frissen rendbe tett házunk is a vendéglátás szolgálatába állhatott.

Vasárnap istentisztelet. Mindenki tisztában, fehérben, frissen. Lőrinczi Lajos esperes leltárt készített. Hiszen ez a tizedik túra, nem kevés élmény! Jó sok megvalósítás és eredmény. A NIK–Ezer Nemzetiséggel való szekértúrázások, a kapcsolat és barátság sok jó gyümölcsöt termett. Templomunkat kívülről-belülről felújítottuk, kultúrházunk teljesen megújult, aszfaltút készült, a vízhálózat beindítása a küszöbön, a romos iskolát felújítottuk, ravatalozót, tűzoltószint, gátakat építettünk, megmentettünk és vendéglátásra alkalmassá tettünk két ingatlant, s most belevágtunk együtt a Falumentő programba. Az összefogás a barátainkkal, a megyei tanáccsal, polgármesteri hivattal, közbirtokossággal és a sok-sok munka meghozta gyümölcsét.

2005-től a falu minden lakója Hódmezővásárhely tiszteletbeli polgára. Most válaszul, a falunkért, magyar nemzetünkért és székeségünkért tett erőfeszítésért is, Csehétfalva tiszteletbeli polgára címmel ajándékoztuk meg a NIK–Ezer Nemzetiség minden tagját. A bekeretezett nagy adománylevelet ünnepélyességgel adtuk át dr. Mécs László elnöknek és a jelenlevőknek. Vándorbotunkra felkerült az első idej szalag. A közös műsor után felavattuk tizedik túránk emlékére a templomban elhelyezett kis kopjafát, köszöntöttük 80. születésnapján a faragómestert, Ba-

lázs Antal atyánkfiát, majd a megható, hálaadó és biztató köszöntők (dr. Mécs László, dr. Grezsa István, Bálint Sándor, Balázs Antal) után a Himnusszal kértünk áldást egymás életére. A napot a Kékingő néptáncegyüttes fellépése, a kultúrházban együtt elköltött ebéd és eltöltött idő, az alsósófalvi Ráduly népi együttes muzsikája tette emlékezetessé. Este Eb-focidöntőt néztünk a Györffy-udvaron, a nagy székeség kapura kivetítve.

Hétfőn közmunkáztunk. Egyik felújuló házunk ajtait, ablakait festgettük, terepet rendeztünk, építőanyagokat adogattunk a mesterek kezére, s délkor jól esett a finomra főtt alföldi gulyásleves. Nincs jobb közösségépítő erő a közmunkánál! És kiderült, hogy nincs jobb hely a leánykéréshez sem, mint a papi udvar kerek köve melletti pázsit. Isten éltesse a fiatalokat! Délután Szovátán fürdőztünk, majd Vármezőn éjszakáztunk.

Kedden reggel nekivágtunk a túrának. Szovátán reggeli áhítatot tartottunk Varga Sándor tiszteletes templomában, majd szekereinkkel bevettük magunkat a Siklód felé húzódó nagy rengetegbe. A Siklód-kő felé kanyargó igen meredek útról visszapillantva gyönyörködhattunk a fürdővárosban. A 34 fokos hőmérséklet helyett az erdő hűvösében haladni igen jól esett. Az öreg bükkfák hűségezen őrzik az itt elhangzott komoly és mély beszélgetések és tanácskozások titkát. Mint ahogy őrzik a régi emberek örömet és gondját is, akik átalvetőikkel és szekereikkel sokszor megjárták ezt a hegyet, életükkel kötve össze a völgyek sorát. Enyhe viták és pár kerülő után az 1028 méteres Siklód-kő tetején és a Dávid vára mellett áthaladva belejöttünk Siklódra, ebbe a gyönyörű faluba. Különös, keserédes hangulata van ennek az igazi székeség településnek. Régi szép házai megőrizték egykori arculatát, tipogó, botra támaszkodó, sötét ruhás anyókái, szalmakalapos papói régi

korok szép emlékeiről mesélnek. Sorsa sok erdélyi közösség sorsa: templomát Kós Károly kétezer léleknek tervezte. Ma alig vannak kétszázan. De a reménytelenség kódét már oszlatgatják többen: házak újulnak meg, turizmussal, gyógynövényekkel foglalkoznak, hagyományörző projektek születnek. Felfedezik a falut. Ilyen gondolat mentén dolgoznak szállásadók is. Pompás vacsora után nyugovóra tértünk.

Szerdán elindultunk Tordátfalva felé. Küsmődön, Etéden keresztül vezetett az út. Küsmődön jó érzés volt az ódon református templom áhítatában megfürödni, a harangok zúgását hallgatni. (Az öreg harangozó szerint eső lesz, mert másként szólnak!) Utána, útközben, a déli hőmérsékletben kifosztottunk minden kocsmát és kisboltot, és jól esett a Peszente-tetőn az útra a csomagolt elemőzsia, amit petytyes abroszunkról azonmód a földre terítve fogyasztottunk el. Énlakát kegyeletből kikerültük: temetés volt, nem zavartuk a helyieket, a családot. Inkább egyenesen Firtosmartonosnak tartottunk. A Fogadótól a faluig igencsak megsütyött a nap. Nem csoda, hogy estére többen napszúrásos tünetekkel kóvályogtak. Martosnosban Kibédi Emil felügyelő gondnok és családja fogadtak igen nagy szeretettel és sok pánkóval, hűsítő itallal. Jó volt velük otthon is találkozni. Az Ávas-tetőn várt ránk még egy kis emelkedő, de kárpótolt a kilátás a Nyikó völgyére, a Rezre, és aztán szép lassan beeregeltünk Tordátfalvára. Közben még felidéztek a régi gondolatot, miszerint olyannyira mély völgyben fekszik a falu, hogy le lehetne padolni. A paplaktól, iskolából kialakított ismerős táborhely volt a szállásunk. A kitűnő vacsora utáni borozgatás közben megemlékeztünk Boros György püspökről, e falu születőjéről és Boros Sanyi bácsi gondnokról, aki nemrég még közöttünk volt...

Csütörtökön a hegyen át Nagymedesérnek tartottunk. Két éve, az

I. világháborús túránkon ugyanerre mentünk, nem sok változott, csak a legelőben a bokrok nőttek meg. Medeséren újra megcsodáltuk a szép, jellegzetesen Nyikó menti templomot, egyet énekelünk, majd elindultunk Székelyszentmiklós felé. Ott már javában főtt a Bálint Sándor felügyelő gondnok és családja által készített babgulyás. Csáki Levente tiszteletes is lejött tiszteletünkre, s a finom ebéd mellett jól esett a beszélgetés. A megszokott úton hajtottunk át Kiskedébe. Megkóstoltuk a főzdében a friss pálinkát, megcsodáltuk a régi kedeiek gondolkodását, kik két falu közé a dombra emeltek közös templomot, és átsétáltunk Nagykedébe. Székely Ferenc és családja kitett magáért a vendégfogadásban. A házukban és

az átalakított szép csűrben elszárlásolt társaságot ízletes székelykáposztával látták el. Terített asztaluk mellett sokáig elbeszélgettünk még a székely sorsról, e faluról is, ahol alig laknak már néhányan. Ez a túra az „összezsugorodott falvak túsója” volt: Siklód, Medesér, Szentmiklós, Kede. Egykor pezsgett az élet bennük. Mi lesz a jövőjük, a jövőnk? Mit tudunk tenni? Elég-e, amit teszünk?

Pénteken lazább napunk volt. A gazdag reggeli után fürdőzés várt ránk a rugonfalvi tónál. Kár, hogy közben elromlott az idő. De azért alkalmas volt az együttlésre és beszélgetésre. A társaság ismét bebizonyította, hogy bárhol és bármilyen körülmények közt képes jól érezni magát, mert az együttlét számít. Rugonfalván és Betfalván

keresztül érkeztünk Bözsefalvára, a Pásztor panzióba. A családban haláleset történt, ezért Jolán néni és János bácsi helyett a fiatalok álltak tökéletesen helyt. Semmiben sem szenvedtünk hiányt, csak kezdett ránk telepedni a szomorúság, hogy reggel vége a túrának. A finom csorba és pörkölt után átfutottuk a történelmi vetélkedő anyagát, majd lassan-lassan nyugovóra tértünk.

Szombaton, 17-én reggel búcsúzás. A zászlókat átvettem, a botunkra felkerült az utolsó szalag, a sok régi és jelenlegi túrán felkötöttek mellé. Elköszöntünk egymástól, azzal a melengető érzéssel, hogy ezt is, a tizediket is megcsináltuk, és biztos, hogy nemsokára újra találkozunk.

LŐRINCZI LAJOS

IFJÚSÁGI OLDAL

Együtt lenni és játszani jó

Színjátészó tegnap és ma

MAGYARI ZITA

• Nem tudhatom, hogy Te, kedves Olvasó, mire gondolsz, mit érzel, ha meghallod azt, hogy *Színjátészó találkozó*, de bennem mindig különös érzéseket ébreszt. Talán kicsit összeszorul ilyenkor a szívem, és van, hogy könnybe lábad a szemem. Hogy miért? Azért, mert különleges az, amit évről évre ad, azért, mert nem csupán üres szavak már ezek számunkra, hanem élménnyel és emlékekkel telített, belénk vésődött események.

Nagyon sokan megkérdezik, hogy miért ilyen sikeres a rendezvény, hogyan lehetséges az, hogy 20 év után is képes fiatalok sokaságát megmozgatni. Mi pedig egyszerű szerénységgel mindig elmondjuk, hogy talán azért, mert a fiatalok itt találkozhatnak, együtt lehetnek, de nem mondjuk el, mert nem tudjuk, képtelenek vagyunk szavakba önteni azt, ami e mögött van. A XX. ODFIE Színjátészó találkozóra készülve bennem is megfogalmazódott a kérdés, hogyan és honnan indult a legkedvesebb, a kedvenc rendezvényünk, és arra kerestem a választ, hogy vajon miért ilyen fontos. Lapozzunk vissza a színjátészó történetébe, vizsgáljuk meg a '97-es és a 2016-os színjátészó találkozót. Tehát a következőkben röviden a '90-es évek színját-

szóit mutatom be, Solymosi Zsolt, az I. ODFIE Színjátészó találkozó főszervezője segítségével, majd azt, hogy mit jelent ma nekünk, és mit tartogatott idén.

VisszaTekintő

A '90-es évek egyleti élete hasonló volt ahhoz, ami most történik az egyletlátogató körutakkor, a Mamut körút alkalmával, viszont az egyletek együttléte, élet-érzése más volt abban az időszakban. Az egyletezés egyik alapját ugyanis a színjátészás jelentette. Az I. Színjátészó találkozó '97-ben jött létre annak köszönhetően, hogy hosszú éveken keresztül figyelték az akkori egyleti vezetők, hogy milyen sikeres a színjátészás, és milyen fontos szerepet játszik az egyletek életében. Úgy döntöttek ezért, hogy teret biztosítanak a színjátészó fiataloknak a találkozásra, így az akkor már nagy sikereknek örvendő ifjúsági konferencia mellé megszervezték a színjátészó találkozót, az egyletek művészeibb megnyilatkozásaként.

Ahogy ma, akkor is egy lelkes egyletesekből álló csapat vállalta magára a rendezvény megszervezését.

A siker kulcsa akkor is a bizalom volt, az, hogy rá merték bízni magukat egymásra, különböző feladatokat át tudtak adni más-más szervezőknek. Bár a lehetőségek olykor-olykor kedvezőtlenek voltak, a szervezők soha nem próbálták korlátok közé zárni a rendezvényt, így az évek múltával egyre pörgősebbé, hangulatosabbá vált. Olyan dolgok történtek a színjátszó találkozók, amelyek aztán meghatározták az egész évet. Azt sugallták a fiataloknak, hogy az egyesület egy létforma, amit megéri kipróbálni. A felvonulás is az első színjátszókhoz köthető, de innen hagyományozódott ránk a hajnalig tartó együttlét is, amelyet mindenkor a közös éneklés, gitározás éltetett, de már ekkor voltak koncertezések is.

A rendezvény kulturális jellege mellett mindig is fontos szerepet játszott a vallásosság. Alternatív istentiszteletek révén igyekeztek vallásos színezetet vinni a rendezvény hangulatába. Solymosi Zsolt a II. Színjátszó találkozó záróistentiszteletét emelte ki, amelyen az elmondottakat meg is jelenítették, a legemlékezetesebb, hogy egy harmonikás bohóc sétált be, ami egyértelműen biztosította a különleges hangulatot.

Mintegy annak bizonyítékeként, hogy egy közösséghez, egy sajátnak tekintett világhoz tartozunk, viseljük karszalagjainkat és kitűzőinket, akár ezt is tekinthetjük örökségnek, ugyanis az első színjátszó találkozók az együvé tartozás kifejeződésekként egyforma csákókat és színjátszós medálokat viseltek a résztvevők. Szervezőnek lenni akkor és ma sem volt könnyű feladat, az éjszakába nyúló munka mindig jelen volt, és az is előfordult, hogy a szervezők több éjszaka nem aludtak. De a zárónapon mindig öröm volt visszatekinteni a sikeres rendezvényre, így született az első színjátszó lezárásaként az a megállapítás is, miszerint *együtt lenni és játszani jó*.

JÁTSZÓTÉR

Idén a XX. ODFIE Színjátszó találkozóra került sor Szentgericén. Augusztus 1–4. között tehát ez a település volt színes és hangos a fiataloktól, akik ez alka-

lommal is világgá akarták kürtölni, hogy nem érdekli őket, ha hülyének is nézik álmaikért vagy kalandjaikért, ők igazán élni akarnak. A huszadjára megszervezett találkozó több szempontból is különlegesnek mondható. Idén célunk az volt, hogy megidézzük az első színjátszó hangulatát, és a színjátszó találkozók valódi rendeltetését kicsit közelebb akartuk vinni a résztvevőkhöz. Egy hagyományt is felrúgtunk, ugyanis idén a rendezvény hétfőtől csütörtökig zajlott, és hiába mutatta mindenféle digitális eszköz ezeket a napokat, a mi szívünkben csütörtök, péntek, szombat és vasárnap volt... Bizonyára már Te is mindenhol láttad, olvastad a JÁTSZÓTÉR feliratot, kedves Olvasó. Igen, ez volt a színjátszó találkozó neve, amely arra utalt, hogy a 4 nap alatt egy olyan hatalmas téren voltunk, ahol mindenki játszott, volt, aki a főszerepet, volt, aki mellékszerepet, olyan is akadt, aki a kulisszák mögül a segítő szerepét, volt aki közönségként vett részt a játékban. A név továbbá azt is sugallta, hogy mindez 20. alkalommal történt.

A játékosokat különböző eszközök segítségével hívtuk játékba. Ezen eszközök közül most azt a néhány mondatot emelném ki, amelyek a rendezvény alatt mindannyiunk számára más-más értelmet nyertek. Ilyen a „játsszuk azt, hogy játszunk megint”, a „játsszuk soha véget nem érőset” és „a játszótársam, mondd, akarsz-e lenni?” mondatok. A hívásunkra természetesen sokan válaszoltak. Egy egyesületes rendezvény azonban – ezúttal a JÁTSZÓTÉR – több elemből tevődik össze. Elengedhetetlenül fontos *egy település*, amely vállalja, hogy megtörli csendjét, hogy megmozgatják, hogy az olykor szürkének tűnő hétköznapi napokat ünneppé varázsolják. Egy település, ahol kicsi és nagy, idős és fiatal egyaránt összefog, és megmutatja, hogy másképp is lehet. Ez volt idén Szentgerice.

A második elem *a központi szervező csapat*, akik évről évre azon dolgoznak, hogy a rendezvény a legjobb legyen. Ők azok, akik tudják, hogy rajtuk múlik, mit váltanak ki a többiekben, miről képesek lemondani azért, hogy megszülethessen valami, amiről majd azt mondhatjuk, hogy ez az enyém, tiéd, ez a *miénk*. Ők azok, akik tudják, bár sokszor nehéz, nekik itt van dolguk. Az „átgyúrtuk élettét” és „együtt épült, együtt szépült az életünk” nekik nem csupán idézett gondo-

latok egy-egy dalból, hanem egyletes értelmet nyert. Ők azok, akik tudják: minden kapcsolatban áll, és mindent megoldhatunk.

A következő elem az, amely nélkül meggyőződés, hogy nem lenne színjátszó. Ezt az elemet a résztvevők alkotják, akik hangot, színt, életet hoznak a rendezvényben. Ők azok a szereplők, akik színpadra lépnek, vetélkednek, szórakoznak. Ők a versenyzői játékosoknak. Akadnak köztük olyanok is, akik nosztalgizálnak, de olyanok is, akik csak most kóstolgatják ennek a más világnak a különleges ízét. Ők azok, akik évről évre világgá kiáltják, hogy *együtt lenni és játszani jó*.

Hogyha megvan a JÁTSZÓTÉR és a játékosok is, már csak játékra van szükség, és ez a játék lépéseivel együtt ismert immáron 20 éve. A játékba egy hatalmas felvonulás jelentette a belépőt, amit a csapatok bemutatkozója követett. Majd miután a helyi csapattal is megismerkedtünk, következett a hangoló, amikor a közös ének az idegent baráttá formálja, amikor nyilvánvalóvá válik, hogy itt valami különleges történik. Ez a TáborTűz melletti közös éneklés nyitja meg a játékot.

A játékban két nap a versenyről szól, amikor a csapatok összemérhetik az erejüket, de emellett helyet kap a szórakozás, az ismerkedés is, mert bár végül kikerül a győztes, mégis mindannyian nagyon jól tudjuk, hogy ez a játék ennél sokkal többről szól. Lehetőség a találkozásra, az együttlétre, de a tanulásra is. Idén játékosaink a veresényszerűségek közötti időben más-más tevékenységeket próbálhattak ki: figyelemmel követhették *Mihály Szilárd* előadásában Karinthy Ferenc *Bösendorfer* című egyfelvonásosjátékát, a *pszichodráma világába* is betekintheztek *Fincziski Andrea* vezetésével, vagy a *SzabadulÓrára* is betévedhettek, de a *JátszóTér* és a *ZeneTér* is megnyitotta kapuit. Szerda este pedig együtt pörgethettük a *Dekameron-rulettet*. A TáncTér tette még zajosabbá a JÁTSZÓTERet. Mindeközben pedig játékosok sokasága hirdette az éjszakai vetélkedő alatt újra felcsendülő jelmonddal: **Oszlóban Dolgozni Fontos! Igenis, Elvtársak!** vagy a mindenhol elhangzó *Szökik a málna!* felkiáltással.

A JÁTSZÓTÉRen elengedhetetlenül fontosak voltak azok a pillanatok, amikor megállhattunk, és engedhettük, hogy a csend uraljon, közben együtt kerestük, hogy kik vagyunk, miért vagyunk itt, merre tartunk... A játéknak ezt a részét nevezzük áhítatnak, amikor magunkra, egymásra és Rá figyelünk. Egy ilyen pillanat volt a csütörtöki záróistentisztelet, amikor Koppándi B. Zoltán segítségével mi is visszatekintők lehettünk, és a nosztalgizáló játékosainkat köszöntve, akik megálmodták egykoron a színjátszót, ígéretet tettünk, hogy tovább álmodjuk, mert mi is hisszük: *együtt lenni, és játszani jó*.

Az Örömmünnp, a zárómomentum talán az egyik legfontosabb rész, ahol idén egy fergeteges születés-

napi bulit csaptunk. Ünnepelesen köszönetet mondtunk segítőinknek, majd eredményt hirdettünk. Idén a *kökösi egylet* nyerte el az első díjat, őket követte a *sepsiszentgyörgyi egylet*, és harmadik díjazott lett a *tordai egylet*. Emellett a zsűri különdíjakat is kiosztott: a homoródalmási Horváth Bettinának az expresszív színpadi jelenlétéért, a székelykeresztúri Maior Máténak az erős kifejezésmódért, a vargyasi Dobai Henriknek az őszinte színészi játékért, a sepsiszentgyörgyi Hiénák csoportjának a pontos és szép összjátékért, a vargyasi Ilkei Lórándnak a fegyelmezett és kiegyensúlyozott színészi játékért. A legjobb páros díját a sepsiszentgyörgyi Fazakas István és Tana Alpár vihette haza az egymást segítő játékért. A legjobb női alakítás csoportos díját a Marosvásárhelyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet kapta a szépen kidolgozott egyéni karakterekért. A legjobb férfi alakítás díját a sepsiszentgyörgyi Fazakas István a bravúrosan használt színészi játékért kapta meg.

Játékunkat egy '90-es évek stílusát megidéző tematikus bállal zártuk.

Nem tudhatom, hogy másnak mit jelenthet a színjátszó. Nekem biztonságot jelent, tudatosítja: tartozunk valahová, ugyanakkor erő, türelem és szárnypróbálgatás. Igencsak gyakran és büszkén hangoztatjuk, hogy az egyletes rendezvények, a színjátszó egy *más világ*, itt *valami más* történik, és még akkor is, ha már-már közhelyesnek tűnik ez a kijelentés, merem állítani, hogy így van. Lehet egy színjátszó élethez formáló, hiszen változunk, általa is többek leszünk. Ez a mi erőforrásunk, a világunk, ami csak rólunk szól.

Szóról szóra

Egyszer volt, hol volt többször is ezelőtt,
De ki látott ennél csodásabb ifjúság-kezelőt,
Mint a Színjátszótér huszadik felvonása,
Ahol igazán szökik az ember összes vérnyomálna.
És hogy mit adhat neked ez a kettő pont nullás,
Abból egy szeletkét szívedbe már a felvonulás
Majd minden megírt, meg, meg nem írt darab,
Mely csak benned él, és igazán benned marad.
Ahol színész vagy, és tehetséged javára szól,
Hogy csak kérdezned kell és még a kupak is válaszol.
Ahol annyi ODFIE-s lánglélek színes tábortüzet szít,
Gitár, dal, szív ütemre szól, és semmi, ami kitaszít.
A helyszín folyton más, lélek mindig ugyanaz
Az érzés, ujjongás, történés semmi ugyanaz.
Mert nincs húsz alatt sem két egyforma színpadi óra
És ez így történt,
És történik minden színjátszóról-szóra.

TÓFALVI ELŐD

Kiss Elek püspök verséből idézünk (I.)	Hosszú morzejel	...-másra, egymás után	Kölyök	Amerikai Úrkutató Hivatal	Távra mutató névmás	Foszfor vegyjele	Pápai palota	Megnedvesített	Zár része lehet	A múlt idő egyik jele	Műalkotás	Milliliter	Gyógyító	Teljesen, hiánytalanul	T
Készül az alváshoz						Lamartine verse				Zeneszám filmen					
	Angol helyeslés (II.)				Rövid tör (III.)	Svéd autójel				Magam		Ótóra ital			
Francia város						Angol diákváros					Rabság jelképe				
Magyar Elektronikus Könyvtár				Máshová tesz		Tonna				Testrész				Siemens	
				Jobbra-balra mozog						Baranya megyei község				Francia divatcég	
Olasz autójel		Tüvel dolgozik				Odanyújt					Divat				
Válogatott olasz focista (Antonio)		Van ilyen bot is				Szlovák-magyar folyó			Orosz folyam				Szigetlakó nép		
Üres tál!			24 óra				Magyar humorista (László)		... mail, légiposta				Belga autójel		
			Az egyik égtáj				Téli sport						Dorong		
(IV.)												N	Tetejére		
													Lovat vasaló		
John ... Passos, az USA szerzője				40 rabló babája				Torz a végén!			Európa Parlament			A tárgy ragja	
				Juttat, népiesen				Vulkanikus kőzet			Savval letisztít			A sugár jele	
Nagy szárazság						Bőr vegyjele		Végtag része							Rakás, halom
						Fekete bőrű		Platina vegyjele							
Liter		Illeték				Központi csillagunk				Középen keltő!				Egyes!	
		Számtani művelet végez				Indulatszó				Férfinév				Meg tud fogni	
Tartó				Lassító berendezés	L										
Német rohamosztag volt			Francia autójel		Járom				Bűnhődő						
			Éneklő szócska		Sáros a szélein!				Tábor eleje!						
Gusztus						Más útra irányítás									
						Római egyes									
	R										Formátlan, alakatlan				

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: dr. Czire Szabolcs főszerkesztő, dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Barothi Brigitta (ifjúsági oldal), Márkó László (médiareferens, honlap), Nagy Henrietta (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927

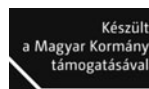
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter és Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület, Gál György Attila**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem örzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Kedves Barangolók!

Ebben a hónapban is egy újabb álomáshoz érkezünk. Megismerkedhetek egy csodálatos bibliai alakkal, akinek a neve József.

Józsefnek sok testvére volt, de nem szerették őt igazán, mert más volt, mint a többiek. A mi új barátunk azzal a képességgel rendelkezett, hogy különös álmokat látott, és nem csak látta őket, de meg is tudta azokat fejteni. Apjuk, Jákob, mindegyiknél jobban szerette ezt a fiát, így őt egy tarka kabáttal is megajándékozta. Testvérei irigykedve nézték az álomfejtő Józsefet és színes kabátját. Ők nem hittek álmainak, és gonosz tervet eszeltek ki ellene. Egyik nap, miközben a mezőn dolgoztak, megragadták Józsefet, elvették kabátját, majd eladták rabszolgának. Azt gondolták, hogy többé nem látják testvérüket. Az életük azonban másképpen alakult, mint gondolták, de nem árulom el a történet végét. Olvassátok el a Bibliából.

Annyit azonban megsúgok, hogy Józsefet álmai folyton segítették, Isten általuk mutatta meg, hogyan is kell cselekednie, és Egyiptomban a fáraó után az első ember lett belőle.

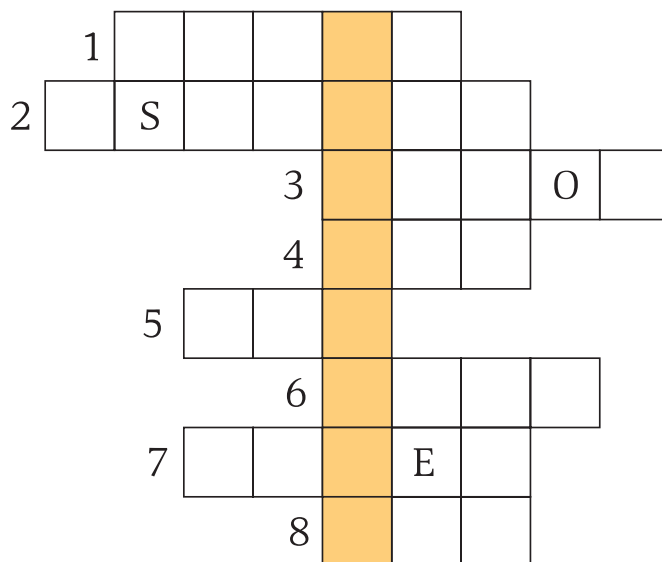

Biztosan ti is szoktatok álmodni. Álmaink sokfélék lehetnek: jók, rosszak, félelmetesek, varázslatosak, viccesek. Sokszor elcsodálkozunk, hogyan is tudta agyunk ilyen viccesre és furcsára kutyulni a dolgokat. Az álmok különlegeseek, néha úgy tűnik, semmit sem jelentenek, máskor azonban megjelennek bennük vágyaink vagy éppenséggel félelmeink. Az álmok is olyanok, akár a hullócsillagok: bennük fogalmazódnak meg apró, pici kérések, kívánságok. Ragyogtassátok hát a világot álmaitek csillagával!

Tudjátok meg, hogy álmok nemcsak éjszaka, alvás közben születnek, hanem minden nap, Bennetek is! Olyan dolgok, melyeket el szeretnétek élni: királylánygyá, királyfivá válni, repülőn szállni vagy épp a tenger mélyén búvárkodni... és ha kitartóak vagytok céljaitok elérésében, az apró lépéseitek Isten segítségével nagy tettekké válhatnak! Merjetez hát nagyokat álmodni, legyetek ti is Józsefek a mában!

A megfejtésből kiderül, milyen volt József

1. Ha esik, ha havazik, ha fázunk, magunkra öltjük.
2. Égitest.
3. Ha beteg vagy, ő vizsgál.
4. Aki..., az nyer!
5. Amit el szeretnénk élni.
6. Alvás közben ezt látjuk.
7. A világ teremtője.
8. Időmérő eszköz.

Ajánló

• Tudják, mi történik, amikor összefog egy jószemű és röpködni is szerető fényképész, egy alázattal író történész, illetve egy történelmet szerető és ismerő grafikus? Születik egy látványos, olvasmányos, izgalmas és szép kivitelezésű könyv. Történetesen az erdélyi unitárius templomokról.

Magyari Hunor, László László és Gyöngyössy János *Ahogy az egy Isten látja (40 erdélyi unitárius templom)* című könyve ilyen. Kemény borításban, 104 oldalon 40 unitárius templomot mutat be. Természetesen ennél sokkal több temploma van az unitáriusoknak. Talán a legszebbeket válogatták össze? A könyv hátsó borítóján így válaszolják meg a kérdést: „A bemutatásra szánt templomok kiválasztása főleg objektív szempontok alapján történt. A szempontok között elsődleges szerepet játszott a templomok építészeti, művészeti értéke, régisége és látványos volta. Olykor a településnek az unitáriusok történelmében elfoglalt helye indokolta a választást. Néha szubjektív szempontok alapján döntöttünk...” Ennek az ajánlónak a megírásakor még egy kicsit nyomoztam az elfogult és elfogulatlan szempontok után. Mielőtt találgatnának, nézzék, mire jutottam:

A fényképész – egyben a könyv kezdeményezője – főként a vártemplomokra (Székelyderzs, Nagyajta, Bölön, Árkos) és a kerített templomokra (Datk, Felsőrákos, Bágyon, Torockó, Csókfalva, Énlaka stb.) figyelt oda. Ezeknél, valamint az általa választott többi templomnál is elsősorban fényképkészítési kihívások vezérelték. Olyanokra esett a választása, amelyeket elhelyezkedésük vagy impozáns méretük miatt a földről nem lehet jól fényképezni. A fotográfus így repülőre szállt, és légi felvételeket készített.

A szárnyaló kezdet után László László történész érkezett munkatársként, aki érzékeny múltírással hívta be a képbe például a tordai régi és új templom közös láttatásával a dicső múltat, az abrudbányai romos templommal a fájdalmas jelent és a bőzodújfalvi-erdőszentgyörgyi párosítással az örök reménységet. Az általa készített leírások a történeti adatokkal, híres emberek kiemelésével, kulturális értékek hangsúlyozásával, népesedési adatok bemutatásával eszmetörténeti hidat építenek a múlt adattára és a jelen statisztikái között, történelmi folyamatként látva és láttatva a dolgokat.

Három szerző három dimenzióban érvényesíti meglátásait a könyvben. A szöveg síkjából kiemelkednek a templombelsőkről készült fényképek és a légi felvételek. A grafikus egészen más látószögből, helyenként más évszázadból mutatja be az épületeket. Amellett, hogy a grafikai munkával szelíd és emberközel hangulatot is csempészték a könyvbe, a rekonstrukciós jellegű rajzokkal új és más információt is sikerült belevinni az anyagba.

A kötet az adatot kereső vagy vándorúton levő érdeklődő számára egyaránt izgalmas és olvasmányos anyagokat egyházkörönként mutatja be, minden egyházköri fejezet előtt írott összefoglaló és rajzolt térkép található.

A világos, barátságos és letisztult megjelenésű kötet megvásárolható a könyvesüzletekben, egyházközségeknél vagy a szerzőknél. Ajánlom figyelmükbe.

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

AHOGY AZ EGY ISTEN LÁTJA

40

ERDÉLYI
UNITÁRIUS
TEPLOM

MAGYARI HUNOR
LÁSZLÓ LÁSZLÓ
GYÖNGYÖSSY JÁNOS

Andrási Benedek lelkész (Brassó), **Bartha Márta** tanítónő, a Gondviselés Segélyszervezet munkatársa (Székelykeresztúr), **Bodolai Gyöngyi** újságíró (Marosvásárhely), **Bodor Lídia Emese** vallástanár (Kolozsvár), **Demeter Sándor Lóránd** lelkész (Székelyderzs), **Fekete Judit** IT-igazgató (Kolozsvár), **Gyerő Rebeka** diák (Kolozsvár), **Gyerő Salamon** diák (Kolozsvár), **Kecskés Csaba** esperes (Marosvásárhely), **Kisgyörgy Zoltán** újságíró, geológus (Sepsiszentgyörgy), **Lakatos Sándor** lelkész (Székelykeresztúr), **Lőrinczi Lajos** esperes (Székelykeresztúr), **Magyari Zita** teol. hallgató (Kolozsvár), **Márkos-Mátyás E. Zita** magyartanár (Medgyes), **Orbán Gyöngyvér** énekvezér (Székelyudvarhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Tófalvi Előd** egyetemi hallgató (Korond–Kolozsvár)